

Fadila KAJEVIĆ • Blaga ŽURIĆ • Vukomirka KANKARAŠ

CRNOGORSKI JEZIK KAO NEMATERNJI 6

Priručnik za nastavnike

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
Podgorica, 2014.

Fadila Kajević
Blaga Žurić
Vukomirka Kankaraš

CRNOGORSKI JEZIK KAO NEMATERNJI 6

Priručnik za nastavnike

<i>Izdavač</i>	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica
<i>Glavni urednik</i>	dr Vladimir Vojinović
<i>Odgovorni urednik</i>	Lazo Leković
<i>Urednica izdanja</i>	Lida Vukmanović-Tabaš
<i>Recenzenti</i>	dr Adnan Čirgić dr Dragan Bogojević Lisjenka Marsenić Nada Maraš mr Nataša Gazivoda
<i>Prijevod rječnika na albanski jezik</i>	Dimitrov Popović
<i>Dizajn i tehnička priprema</i>	Srđan Popadić
<i>Lektura</i>	Jasmina Radunović
<i>Korektura</i>	Dragan Batrićević
<i>Tehnički urednik</i>	Rajko Radulović
<i>Za izdavača</i>	Zoja Bojanić-Lalović
<i>Štampa</i>	DPC – Podgorica
<i>Tiraž</i>	50

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-86-303-1831-3
ISBN 978-86-303-1835-1 (CD)
COBISS.CG-ID 25401616

Nacionalni savjet za obrazovanje, Rješenjem broj 16–3693/2 od 29. 28. 2014. godine,
odobrio je ovaj priručnik za upotrebu u osnovnim školama.

Udžbenički komplet *Crnogorski jezik kao ne-maternji* za 6. razred osnovne škole čine udžbenik, radna sveska, priručnik za nastavnike/nastavnice* i audio CD. Namijenjen je učenicima/učenicama** šestoga razreda koji crnogorski jezik uče kao drugi, nematernji jezik.

Udžbenik sadrži uvodno poglavlje i 10 tematskih cjelina prilagođenih uzrasnim karakteristikama i interesovanjima učenika.

Tematska cjelina sadrži:

- pedagoške ilustracije u vezi s temom
- leksički input praćen zadacima (ključne riječi i izrazi)
- jezički materijal koji čine tekstovi za intenzivno i ekstenzivno čitanje i slušanje i zadaci za stimulisanje govora i pisanja. U okviru tekstova za intenzivno čitanje ilustrovane su jezičke strukture i ciljna leksika.

Nove riječi, gramatičke strukture i pravopisna pravila data su u kontekstu, izdvojeno – u okviru poglavlja i kao dodatak u udžbeniku na stranicama 68–76.

Svaka cjelina sadrži šest stranica jezičkog materijala u udžbeniku, četiri stranice u radnoj svesci i nastavne listiće u priručniku. Tekstovi za slušanje i odabrane pjesme snimljeni su na kompakt-disku.

Udžbenik posедуje:

- izraženu strukturu koja ispunjava informativno-saznajne zadatke

* U daljem tekstu za nastavnice i nastavnike koristiće se oblik nastavnici.

** U daljem tekstu za učenike i učenice koristiće se oblik učenici.

- logičku povezanost i reference za ostvarivanje veza unutar multimedijalnog paketa
- skladno usmjerene zadatke
- uvažavanje znanja crnogorskoga jezika i njegovo prilagođavanje učniku/učenici različite kulture
- metodološku osnovu – od cilja preko zadataka do sadržaja
- saznavnu orijentaciju zasnovanu na mehanizmima razvoja analitičkog, logičkog, kritičkog i stvaralačkog mišljenja u okviru poznavanja jezika
- uvažavanje okruženja (ciljevi i zadaci vaspitanja i obrazovanja, nastavni plan i program, organizacija nastave i zadaci škole)
- didaktičko-metodičku prezentaciju
- izlaganje jezičkim sredstvima i slikovnim materijalom – likovni prilozi (fotografije, crteži, mape, tabele)
- kreativne zadatke za učenike.

Da bi zainteresovao učenike da pokušavaju, provjeravaju, istražuju, eksperimentišu i rješavaju, udžbenik karakterišu:

- originalnost, kreativne veze i nova sagledavanja između poznatih ideja i ciljeva
- podsticaj za razvoj jezika – različite vrste zadataka i vježbanja (za proširivanje i sistematizovanje znanja)
- estetska, socijalna, duhovna, naučna i tehnološka vrijednost
- izvorni tekstovi, autentična dokumentacija, rječnik.

Vaspitna funkcija udžbenika:

- rodne, nacionalne, socijalne, generacijske, posebne potrebe... (tolerancija različitosti)

- svijest o životnoj sredini
- razvijanje osećaja za estetiku
- razvijanje osećaja pripadnosti porodici, školskom kolektivu, lokalnoj zajednici, državi, regionu...

Radna sveska sadrži diferencirane zadatke i predstavlja važan segment za usvajanje i primjenu ciljeva.

Pri izradi zadataka vodilo se računa o ravnomjernoj distribuciji jezičkih vještina i struktura, te o postupnosti u njihovom prezentovanju i uvježbavanju. Zadaci su različite kognitivne složenosti, od prepoznavanja do evaluacije. Pored usvajanja jezičkih znanja i vještina, doprinose razvijanju strategija učenja i ključnih lingvističkih i nelingvističkih kompetencija.

Tekstualni, audio i vizuelni materijal i prateći zadaci koncipirani su tako da zadovolje različite stilove učenja (auditorni, vizuelni i kinestetički).

Priručnik čini važan instrument za planiranje na godišnjem i mjesečnom nivou,

kao i planiranje organizacije i artikulacije pojedinačnih časova.

Priručnik afirmiše savremeni pristup učenju. Sadrži opšte i posebne preporuke nastavnicima kako komunikativnim pristupom organizovati učenje i nastavu komunikacijskih vještina, rječnika, jezičkih struktura i pravopisnih pravila i na koji način koristiti dodatni materijal. Za jačanje motivacije, pored primjene stimulativnih tehnika rada, izvršen je odabir pjesama i igara koje odgovaraju temi poglavlja, pomažu u zapamćivanju riječi, gotovih izraza i jezičkih struktura, podstiču estetski doživljaj kod učenika i omogućavaju im kinestetičku aktivnost.

Tekstovi za čitanje namijenjeni su razvijanju tehnika brzog čitanja i tehnika globalnog čitanja. Ovakav način čitanja kod učenika razvija sposobnost tečnog i pravilnog, glasnog i tihog čitanja i razumijevanja kratkih i jednostavnih tekstova. Tekstovi su različitog žanra (narativni, deskriptivni, enciklopedijski, publicistički, novinski...). Sadržinom podržavaju temu (poglavlje ili tematsku cjelinu udžbenika).

Tehnike i preporuke sadržane u Opštim uputstvima primjenljive su kod većine sadržaja istog tipa. Pomažu nastavnicima da organizuju aktivnosti, strukturiraju čas, konkretizuju ciljeve i ostvare prijatnu atmosferu u učionici.

Dijalozi: Slušaj i čitaj

Dijalozi naslovljeni **Slušaj i čitaj** ilustruju jezik koji se uči (riječi, gramatičke strukture, pravopisna pravila, prozodijske elemente), služe za učenje razumijevanja, ali i za uvježbavanje izgovora. Dijalozi ovog tipa praćeni su ilustracijama i aktivnostima koje se realizuju prije, u toku ili nakon čitanja. Aktivnosti u učionici mogu se organizovati na sljedeći način:

1. **Uvod u temu:** Učenici odgovaraju na pitanja, opisuju slike ili crteže, povezuju slike i pojmove, igraju igre ili pjevaju pjesme. U ovoj fazi nastavnik/nastavnica prikuplja informacije o znanju učenika i prezentuje pojedine riječi koje prepoznaje kao učenicima nepoznate.
2. **Motivacija za čitanje:** Motivacija se može postići tehnikom *Pronađi u tekstu* (učenici pronalaze pojam, ime, broj, sinonim...). U ovoj fazi pitanja su jednostavna, a odgovori kratki i istaknuti, tako da ih učenici pronalaze primjenom tehnika brzog (dijagonalnog) čitanja.
3. **Slušanje:** Prije slušanja obavezno saopštiti učenicima cilj slušanja, odnosno zadatak koji će uslijediti. Učenici nemaju motiv da slušaju tekst koji imaju ispred sebe bez definisanog cilja.

Poželjno je da cilj prvoga slušanja bude globalno razumijevanje teksta, koje će biti praćeno pitanjima o tekstu ili zadatkom drugog tipa, uz napomenu da tekst i dalje sadrži neke riječi ili izraze koje učenici ne razumiju. Nastavnici mogu izabrati, shodno zadatku, da učenici zatvore udžbenike dok slušaju tekst ili im dati slobodu da izaberu prema sopstvenom stilu učenja (auditornom ili vizuelnom) da li će dok slušaju da prate tekst u udžbeniku.

Neki od ciljeva slušanja mogu biti:

- slušanje usmjereno na određivanje glavne ideje teksta,
 - slušanje usmjereno ka sasvim određenoj informaciji na nivou riječi ili fraze,
 - slušanje usmjereno ka dekodiranju grupe riječi i fraza na rečeničnom nivou,
 - slušanje s ciljem da učenici provjere svoja predviđanja o tekstu,
 - slušanje usmjereno ka identifikovanju raspoloženja, emocije govornika,
 - slušanje usmjereno ka određivanju stavova i mišljenja govornika,
 - slušanje usmjereno ka otkrivanju identiteta osoba na snimku, ili odnosa između njih,
 - slušanje prilikom kojeg učenici tražaju za određenim pokazateljima koji bi im pomogli da odrede de se odvija konverzacija, ko su govornici i slično.
4. **Prezentacija rječnika:** Za detaljno razumijevanje teksta potrebno je prezentovati preostale riječi, objasniti pozadinske ili kulturološke informacije, izvršiti korelaciju s drugim nastavnim predmetima ili unutar predmeta. Važan faktor u razumijevanju teksta jeste predznanje učenika, bilo

da se radi o jezičkim elementima ili o informacijama na koje se tekst naslanja.

5. **Tiho čitanje:** Tiho čitanje postiže se saopštavanjem zadatka čije rješavanje zahtijeva pažljivije čitanje teksta. Učenicima sugerisati da pročitaju tekst kako bi riješili zadatak koji slijedi.

Aktivnosti za uvježbavanje izgovora:

1. **Slušanje:** Za razliku od slušanja čiji je primarni cilj razumijevanje, slušanje radi izgovora ima za cilj davanje modela koji će pomoći učenicima da nauče pravilan izgovor i razviju vještinu izražajnog čitanja. Snimak sa CD-a puštati onoliko puta koliko je potrebno. Duže tekstove povremeno prekidati i po potrebi ponavljati.
2. **Uvježbavanje i glasno čitanje:** Prije glasnog čitanja potrebno je omogućiti učenicima da u parovima ili grupama (prema broju govornika u dijalogu) vježbaju izgovor. Ova aktivnost pomoći će učenicima da se adekvatno pripreme za glasno čitanje i savladaju strah od „javnog“ čitanja. Svi parovi/grupe istovremeno čitaju poluglasno. Nastavnik/nastavnica ih obilazi i po potrebi pomaže. Kad su spremni, nominovati jednu ili više grupa koje će glasno pročitati dijalog. S obzirom na cilj, važno je ispravljati greške koje učenici prave.

Pisanje

Svako pisanje učenika može se svrstati u jednu od tri grupe aktivnosti: kontrolisano (prepiši tekst, upiši riječ, popuni rečenicu, ispuni ukrštenicu...), polukontrolisano (opiši sliku, osobu, predmet, dovrši rečenicu...) i slobodno pisanje. Pisanje može biti sredstvo (kontrolisano pisanje) ili cilj (slobodno pisanje). Kod polukontrolisanog pisanja istovremeno je i sredstvo i cilj.

Poseban izazov učenicima predstavlja slobodno pisanje. Razvijanje vještine slobodnog pisanja dug je proces i umnogome

zavisi od aktivnosti koje prethode pisanju, ali i ambijenta u kojem se piše (na času, kod kuće, u biblioteci...).

Pisanje u učioničkom ambijentu treba organizovati kao *vođeno pisanje*. Učenici na ovom uzrastu osposobljavaju se da svoje misli organizuju u proste i proširene rečenice, da povezivanjem rečenica stvaraju pasuse ili kraće tekstove.

Pisanje kraćeg teksta zahtijeva određenu vrstu pripreme koja se može postići primjenom tehnike „moždana oluja“ (*engl. brainstorming*). Prizivati znanja i ideje učenika o zadatoj temi, na tabli zapisati korisne riječi ili izraze i uz pomoć učenika ih grupisati. Prihvatiti i „loše“ ideje da se ova aktivnost ne bi pretvorila u „pogađanje tačnih odgovora“. Učenici će sami doći do zaključka koje ideje nijesu dobre ili izlaze iz konteksta. Ne odbacivati ni ideje koje učenici preuzimaju iz udžbeničkih tekstova. Naprotiv, u tome ih treba ohrabrivati, ali i podsticati da istu misao iskažu na drugi način (parafraziranjem).

Zadatak pisanja mora imati i određena ograničenja. Prije pisanja definisati dužinu teksta prema broju riječi ili redaka. Aktivnost vremenski ograničiti prema zahtijevanoj dužini teksta (15, 20 ili 25 min.).

Umjesto „moždane oluje“ ili u kombinaciji s njom, može se primijeniti tehnika crtanja. Primjer za primjenu ove tehnike dat je u okviru Prvog poglavlja, u zadatku: *Opiši svoju školu*.

Govor

Sve govorne aktivnosti u učionici mogu se svrstati u šest kategorija:

1. *imitacija*, u kojoj učenik/učenica ponavlja ono što čuje, bilo od nastavnika/nastavnice bilo snimljeni materijal
2. *intenzivni govor* kojim se najčešće uvježbavaju pojedini fonološki ili gramatički aspekti jezika
3. *pitanja-odgovori*, kod kojih se daju kraći odgovori na postavljeno pitanje
4. *dijalog* tipa *transakcija*, kojim se prenose ili razmjenjuju posebne informacije

5. *interpersonalni dijalog* kojim se održavaju društveni odnosi i

6. *ekstenzivni monolog*, kod kojeg učenici samostalno izlažu svoje prezentacije, izvještaje ili kraće govore.

Aktivnosti koje razvijaju komunikaciju grupisane su u tri faze gradirane prema ciljevima:

- usmene vježbe za učenje gramatike
- strukturalna interakcija
- autonomna interakcija.

Prvi tip aktivnosti pomaže učenicima da usvoje gramatičke strukture. One imaju uvodnu funkciju čiji je konačni cilj komunikacija.

Strukturalna interakcija jeste aktivnost u kojoj učenici strukturirano razgovaraju. Na primjer, uvježbavanje futura I u dijalogu: *Što ćeš biti kad odrasteš?* Cilj trećeg tipa aktivnosti jeste autonomno, samostalno izražavanje učenika pomoću različitih kombinacija jezika. Ovo je, ujedno, najteža faza za učenike jer brojni faktori utiču na njihovu ličnost (afektivni domen, samoprocjena, uznemirenost). Da bi ova faza bila što bezbolnija, preporučuje se rad u malim grupama, čime se obezbjeđuje direktnija komunikacija, veći kvalitet jezika, manje grešaka.

Igre

Igre su većinom zabavnog i takmičarskog karaktera. Služe za učenje svih elemenata jezika (glasova, riječi, struktura, pravopisa, komunikacijskih vještina).

Važno je napomenuti da svaka igra takmičarskog karaktera mora imati jasna pravila. Ukoliko nije dobro organizovana, igra može da izazove nezadovoljstvo kod dece.

Radna sveska i nastavni listići

Zadaci u radnoj svesci pružaju dopunski materijal za uvježbavanje leksike, gramatike, pravopisa i komunikacijskih vještina. Mogu se koristiti na času ili kao domaći zadatak.

Sličnu namjenu imaju i nastavni listići, osim što se oni mogu rezati i koristiti za različite oblike rada. Njihova je posebnost u činjenici da su za učenike iznenađenje, čiji je cilj da razbiju monotoniju koja nastaje kada su udžbenik i radna sveska jedini izvori učenja.

Priručnik sadrži rješenja svih zadataka zatvorenog tipa i methodske postupke za složenije zadatke.

UVODNO POGLAVLJE: UPOZNAVANJE

CILJ ovog poglavlja jeste da se učenici upoznaju s likovima koje će susretati u narednim poglavljima. Glavni likovi su Ana, njen brat Marko i novostečena prijateljica Nina.

Slušanje:

Pustiti snimak 0.1. sa CD-a i pokazivati likove koji govore. Pitanjima „Ko je ovo?“ provjeriti koliko su imena učenici zapamtili.

Uz instrukciju učenicima da zapamte osnovne informacije o likovima, ponovo pustiti snimak 2–3 puta. Poslije svakog slušanja pitati učenike što su zapamtili.

Uputiti učenike da upišu imena likova ispod crteža u radnoj svesci.

Slušanje i čitanje:

Saopštiti učenicima da će čuti kako su se Ana i Nina upoznale.

Nakon prvog slušanja postaviti pitanja za provjeru razumijevanja:

1. Odakle je Nina?
2. Će živi?
3. Će žive Ana i Marko?
4. Ko je Laki?
5. U koji razred idu Ana, Nina i Marko?

Prezentacija vokabulara:

Provjeriti razumijevanje pojedinih riječi i izraza (miran, baš, sladak, zlatni retriever, doseliti, zgrada, u blizini, nadam se).

Objasniti da je izraz **miran** uobičajen za umirivanje pasa.

Riječ **baš** objasniti pomoću sinonima „stvarno“, „istina“, „uopšte“, ili u kontekstu.

Primjeri:

Baš ti hvala! Nemam baš ništa. Zašto baš ja? Baš sam htio da te zovem.

Pojmovi **zlatni retriever** i **zgrada** mogu se objasniti pomoću slika ili crteža.

Ostale pojmove objasniti pomoću definicija ili, kao krajnje rješenje, saopštavanjem prevoda.

Tiho i glasno čitanje:

Učenici istovremeno slušaju i tiho čitaju tekst.

Podijeliti učenike u grupe po troje sa zadatkom da vježbaju izražajno čitanje po ulogama. Nadgledati rad grupa i po potrebi pomagati. Dok vježbaju, ispravljati greške u izgovoru i intonaciji.

Prije „javnog nastupa“ pustiti snimak još jednom, nakon čega učenici glasno čitaju dijalog.

Učenici mogu mijenjati podatke u dijalogu: imena, gradove, kućnog ljubimca, zgradu... koristeći sopstvene ili izmišljene podatke.

Radna sveska:

Zadatak u radnoj svesci popuniti ličnim podacima. Učenici predstavljaju sebe na način na koji su se predstavili likovi iz udžbenika. Na praznim linijama mogu upisati o sebi što žele, a što nije obuhvaćeno prethodnim glagolima, na primjer: koju školu pohađaju, koje su im glavne osobine, što rade u slobodno vrijeme...

PRVO POGLAVLJE: ŠKOLSKE RADOSTI

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- pronađu traženi podatak u tekstu koji su slušali i daju odgovore alternativnog izbora
- predviđaju sadržinu teksta koji će čitati i provjeravaju svoja predviđanja
- odgovaraju na pitanja i sami ih postavljaju
- učestvuju u razgovoru po modelu
- traže i daju informacije u vezi sa školskim predmetima i rasporedom časova
- pravilno izgovaraju poznate riječi pri čitanju naglas
- zapisuju misli u obliku rečenica
- pišu kraće tekstove
- pravilno pišu prisvojne pridjeve od vlastitih imena izvedenih sufiksima *-ov/-ev, -in* i *-ski*
- pravilno pišu zamjenice *Vi* i *Vaš* u obraćanju iz poštovanja.

Uvod u temu:

Učenike uvoditi u temu pomoću crteža i pitanja koja prethode tekstu.

Pitanjem *Što vidite na crtežima?* saznajte koliko su učenicima poznati pojmovi: šestar, lenjir, digitron, kocka, udžbenik... (školski pribor).

Odgovor na pitanje br. 2 (na času matematike) služi kao najava teme.

Pojmove prezentovati tehnikom **moždana oluja** ili **pojmovna mapa**. Po sredini table zaokružiti pojam **PRIBOR ZA MATEMATIKU**. Zrakasto upisivati riječi koje učenici izgovaraju, na primjer: *lenjir, šestar, trougao, kocka, digitron*. Proširiti pojmovima koji nijesu ilustrovani: *olovka, gumica, uglo-mjer...*

Razgovor:

1. Što označava zvuk školskog zvona?
 - početak časa, kraj časa, zvono za učenike, zvono za nastavnike...
2. Što rade učenici kad zvonu za početak časa?
 - pripremaju knjige, sveske, pribor...

Dijagonalno čitanje: Uputiti učenike da u tekstu pronađu odgovore na pitanja:

Zašto Ana i Nina žure? – Zvonilo je.

Koji čas imaju? – Matematiku.

Postaviti i druga pitanja, na primjer:

Koji nastavnik/nastavnica predaje matematiku Ani i Nini? Objasniti da se pojam

„razredni“ u govoru koristi za odjeljenjskog starješinu. Istaći razliku između riječi *razred* i *odjeljenje*.

Slušanje – tačno/netačno

Učenici slušaju tekst radi razumijevanja i rješavaju zadatak **tačno/netačno** (NE, DA, NE, NE). Prije slušanja pročitati pitanja učenicima i provjeriti razumijevanje riječi: *zakasnile* (kasniti); *domaći zadatak*; *takmičenje*; *sigurno*.

Podsticati učenike da svoje tvrdnje potkrijepe rečenicama iz teksta i da isprave netačne tvrdnje. Objasniti učenicima da je 4. tvrdnja netačna, jer Ana „misli“ da će Marko ići na takmičenje, ali nije „sigurna“.

Čitanje:

Učenici čitaju dijalog i odgovaraju na pitanja.

Pravopis:

Uvod: Pokazujući predmete iz učionice, postaviti pitanja: *Čija je ovo sveska/knjiga/olovka/stolica...? Čije su olovke...?* Zapisati na tabli, npr. Leonova sveska (ime nekog učenika/učenice).

Kratko objasniti učenicima tvorbu prisvojnih pridjeva od vlastitih imena dodavanjem nastavaka *-ov, -in* i *-ev* i varijanti ovih nastavaka za ženski i srednji rod, koristeći primjere iz boksa.

Istaknuti zakonitosti u dodavanju nastava koje su date na kraju udžbenika.

Pratećim zadacima vježbati pisanje i tvorbu prisvojnih pridjeva.

CD 04

Ovo je Jasnina soba.

Ovo su Boškove sveske.

Ovo je Đuleva klupa.

Ovo su Žarkove knjige.

Ovo je Azrina kocka.

Ovo su Radoševe olovke.

Ovo je Dritina gumica.

Ovo su Emirova braća.

Igra: Pogodi čije je

Sakupiti sveske od 10-ak učenika, a zatim podizati jednu po jednu. Učenici pogađaju čija je sveska uz pomoć pitanja kao u primjeru.

Omiljeni školski predmeti:

Pomoću ilustracija i pitanjima o omiljenom predmetu obnoviti nazive nastavnih predmeta koje učenici znaju iz prethodnih razreda i prezentovati nove: građansko vaspitanje, priroda, informatika, istorija, geografija.

Projekat (istraživanje)

Nastavni listić 1

a

likovna kultura

muzička kultura

fizičko vaspitanje

b

a) informatika

b) građansko vaspitanje

c) priroda

c

a) albanski

b) crnogorski

c) engleski

d

a) matematika

b) istorija

c) geografija

Podijeliti učenicima po jedan žuti, plavi, crveni i zeleni listić (A, B, C, D). Učenici na svakom listiću zaokružuju po jedan omiljeni školski predmet. Na četiri stola (školske klupe) postaviti kutije s oznakama A, B, C, D (u boji listića) u koje učenici ubacuju listiće. Kad završe zadatak, dijele se u četiri grupe, koje će prebrojati glasove iz svoje grupe, a zatim izvijestiti o rezultatu. U brojnim odjeljenjima igra se može organizovati i na jednostavniji način. Na primjer, učenici mogu u grupama (4–6 učenika) označiti i prebrojati omiljene predmete iz svake grupe predmeta i usmeno izvijestiti o tome. Dobijene rezultate zatim sabrati za cijelo odjeljenje.

Napomena: Učenici će zapamtiti nastavne predmete, naučiti vještine (bilježenje, sortiranje, sumiranje i izvještavanje), zabaviti se, stvoriti osnovu za dalju diskusiju o tome zašto je neki predmet više, a neki manje omiljen. Nastavnik/nastavnica može proširiti zadatak izračunavanjem procenata, crtanjem grafikona...

Pisanje:

Teme za dodatni rad s učenicima

1. **Napiši svoj raspored časova.** Komentariši da li bi nešto promijenio/promijenila u njemu. Obrazloži.
2. **Opiši jedan dan u školi.** Navedi nazive predmeta po rasporedu za taj dan. Će se održavaju časovi? Koji su ti omiljeni predmeti u tom danu?

Čitanje:

Učenici na str. 11. odgovaraju na pitanja koja prate dijalog. Odgovore na pitanja daju prije (1. i 2), u toku (3) i poslije čitanja (4).

Prezentovati nepoznate riječi.

Učenici slušaju i čitaju tekst.

Pravopis:

Prezentovati da se lična zamjenica Vi piše velikim slovom, kao i njeni drugi oblici (Vas, Vam, Vaš, Vaša, Vaše...)

Govorna vježba:

Učenici u parovima prave dijalog prema instrukcijama datim u udžbeniku. Ukoliko je potrebno, pomoći im frontalnim pitanjima, na primjer: *Gospođa Bibić pozdravlja. Kojim riječima može pozdraviti direktora?*

Najbolji dijalog zapisati na tabli kao model za ostale dijaloge.

Čitanje:

Prije čitanja razgovarati o školi koju učenici pohađaju. Koliko ima učenika, učionica, kabineta, razreda i odjeljenja? U koliko smjena radi? Kakvo je školsko dvorište?

Nepoznate riječi (iz pitanja i odgovora) zapisivati na tabli i objasniti njihovo značenje.

Učenici čitaju tekstove o Aninoj i Ivanovoj školi kako bi odgovorili na pitanja.

Prezentovati ostale nepoznate riječi.

Pisanje:

Opiši svoju školu.

Prije saopštavanja zadatka nastavnik/nastavnica najavljuje da će na tabli (zelenoj, bijeloj ili čart) nacrtati školu. Učenici verbalno pomažu u crtanju. Crtež treba da bude jednostavan, bez uljepšavanja. Obojiti ga ukoliko boja ima funkciju. Nacrtati pravougaonik i krov, pitati učenike da su ulazna vrata, pa ih nacrtati. Nastaviti sa pitanjima i crtati na osnovu odgovora: koliko ima spratova, prozora, što nedostaje i tako dalje, zatim: kakva je ograda škole, što ima u školskom dvorištu, da se nalazi...

Unutrašnjost škole može se nacrtati kao dvodimenzionalni plan ili ih samo nabrojati. Na sličan način učenici mogu iskazati što im se u školi sviđa ili ne sviđa.

Po završetku crtanja formulirati zadatak: Napisati 60–80 riječi (ili 8–12 redova) o svojoj školi. Za pisanje koristiti ideje sa crteža i iz prethodnih tekstova.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

- likovna kultura, veliki odmor, građansko vaspitanje, roditeljski sastanak, odjeljenjski starješina, školsko zvono, raspored časova, crnogorski jezik
1. likovna, građansko 2. veliki odmor, dvorište 3. odjeljenjski starješina, roditeljski sastanak 4. raspored časova, crnogorski
1. kolona: -ov – Jankov, Samirov, Draganov, Vladimirov, Boškov, Dinov, Adnanov, Leonov, Žarkov
2. kolona: -ev – Đolev, Bogićev, Jagošev, Milićev, Radev, Đorđijev, Sergejev, Mihaljev, Đerđev
3. kolona: -in – Sinišin, Nikolin, Dinin, Lukin, Matijin, Vinkin, Karmenin
- (priroda) 1. Radujem se kad imamo časove građanskog vaspitanja, ali moj omiljeni predmet je fizičko. Šutra imamo istoriju, a sljedećeg petka nam je geografija. (čas) 2. Nastavnik matematike zadao nam je veoma lak domaći zadatak. Ja sam ga uradio na velikom odmoru. (dopunska nastava) 3. Gđa Bibić: Dobar dan, ja sam Jasmina Bibić. Želim da posetim biblioteku. Nastavnica: Dežurni nastavnik pomoći će Vam da je nađete. Ja imam čas u drugom dijelu zgrade. (školsko dvorište) 4. Odjeljenjski starješina uveo je roditelje u učionicu i održao prvi roditeljski sastanak. Na kraju sastanka svima je podijelio raspored časova.
- Moja porodica
Zovem se Miloš. Imam brata Filipa i sestru Ninu. Živimo u Podgorici. Ana, Ninina drugarica, ima psa Lakija. Lakijeva kućica je žute boje sa crvenim krovom. Moj tata je novinar u *Pobjedi*, a mama je učiteljica u školi „Marko Miljanov“.
1. Vašem 2. Vam 3. Vaš 4. Vas 5. Vama 6. Vas
- Raspored časova – ponedjeljak: crnogorski jezik, utorak i srijeda: albanski jezik i književnost, četvrtak: matematika i građansko vaspitanje, petak: engleski jezik i ČOZ

DRUGO POGLAVLJE: SLOBODNO VRIJEME

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- pronađu traženi podatak u tekstu koji su slušali i daju odgovore višestrukog izbora
- odgovaraju na pitanja i sami ih postavljaju
- učestvuju u razgovoru po modelu
- traže i daju informacije u vezi s hobiem, slobodnim vremenom i interesovanjima
- proširuju rječnik
- zapisuju misli u obliku potvrdnih, upitnih i odričnih rečenica.

Uvod u temu:

Učenike uvesti u temu razgovorom o pojmovima *hobi* i *slobodno vrijeme*. Objasniti razliku između ova dva pojma. Pitanjima o slobodnom vremenu i hobijima učenika prezentovati tematski vokabular.

Slušanje i čitanje:

Učenici posmatraju crteže i usmeno odgovaraju na pitanja o tome što rade Sara, Anja i Vuk u slobodno vrijeme. Slušanje i čitanje teksta organizovati kao u opštim preporukama.

Pravopis:

Ponavljaju glagole *imati* i *nemati* i rječcu *li* u pitanjima.

Učenici u parovima intervjuišu jedni druge. Na pitanja: *Imaš li...* odgovaraju potvrdno ili odrično, kao u primjeru (2. zadatak). Svoja saznanja mogu zapisati, na primjer: *Dritan ima gitaru, a ja nemam. I Dritan i ja imamo bicikl. Ni ja ni Dritan nemamo koš.*

U trećem zadatku najprije pronalaze pravilno napisanu rečenicu, a zatim ispravljaju greške u ostalim rečenicama.

Čitanje:

Usmeno opisuju crtež, zatim tiho čitaju i usmeno rješavaju zadatak višestrukog izbora.

Prezentovati nepoznate riječi poslije provjere globalnog razumijevanja. U daljem radu tekst se može koristiti i za intenzivno čitanje, slušanje, detaljno razumijevanje i analizu sastavljenog i rastavljenog pisanja rječce „ne“.

Na sličan ili modifikovan način organizovati čitanje tekstova: *U parku* i *U konjičkom klubu*. U okviru pretčitačkih aktivnosti primijeniti različite tehnike za motivaciju učenika (razgovor, povezivanje, opis crteža, ilustriranje pojmova, pronaci u tekstu, igre, upotreba vizuelnih sredstava...).

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. neuredan, ne radim, znanje, imam, nevidljiv, nijesam, zreo, važno, ne znam, nemam
2. biciklo, odbojka, gitara, sport, balet, ranac, zglob, ptice
3. a) Boban **ne** trči prema cilju.
b) Alisa **neće** ići na ekskurziju.
c) Sara **nije** pomagala mami.
d) Azra **nema** košarkašku loptu.
- e) Adil je **nestrpljiv** dok rješava domaće zadatke.
4. Sara: Zdravo, Ana! Će ideš?
Ana: Idem u biblioteku. Hoćeš li sa mnom?
Sara: Ne mogu. Dežurna sam.
Ana: Videćemo se onda poslije časova.
Sara: Dobro! Ćekaću te ispred škole.

5. Luka i Igor vole da igraju fudbal; Maja i Amela vole da hrane ptice; Goran i Bačko vole da fotografiju.
8. Bogdan i Enes su pošli da gledaju utakmicu. Sastaju se Rudar i Budućnost. U prošlom kolu Rudar je pobijedio Budućnost. Bogdan navija za Budućnost, a Enes samo uživa u dobroj igri.
9. 1c, 2a, 3b, 4a
Damir i Marko su odlučili da za vikend pogledaju zajedno neku utakmicu. U subotu će igrati Mogren – Sutjeska, u 13h, a u 16h, istog dana Rudar – Budućnost. U nedjelju igraju Zeta – Berane, u 18h. Damiru su se gosti najavili u subotu od 15h, a Marko ima trening u nedjelju od 18:30h.
10. 1) Boban
2) Dvoje (Jana i Siniša).
3) Siniša i Kalina

TREĆE POGLAVLJE: VRIJEME

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- u tekstu koji su slušali uoče izvantekstualne okolnosti sporazumijevanja
- slušaju pjesmu i dopunjavaju izostavljeni tekst
- traže i daju informacije u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, satima, vremenskim prilikama
- izražavaju mišljenje
- na tekstu uočavaju poređenje pridjeva i poredbene oblike pravilno upotrebljavaju
- zapisuju misli u obliku rečenica i kraćih tekstova
- pravilno pišu skraćenicu °C.

Uvod u temu:

Razgovor stimulisan ilustracijama:

Ko je na prvoj slici? (Ana i Marko) Će se nalaze? (U kući/u sobi...) Što rade? (razgovoraju), Što je ovo? (sat), Koliko sati pokazuje? (19.15). Objasniti da se u govoru ne koriste izrazi za 24 sata već za 12. U dijalogu koji će slušati, Ana kaže da je „sedam i petnaest“.

Pitanja iz udžbenika dopuniti ličnim pitanjima. Da li su išli u pozorište ili bioskop? Što su gledali? U koliko sati obično počinju predstave?

Uputiti učenike da na ilustraciji pronađu odgovore na pitanja koja prethode dijalogu.

1. Će idu Marko, Ana i njihovi prijatelji? (U pozorište)
2. Koju predstavu će gledati? (Petar Pan)
3. U koliko sati počinje predstava? (U osam, ili u 20.00)

Čitanje:

Učenici slušaju dijalog. Poslije prvog slušanja postaviti pitanja o tekstu: *Ko će ići u pozorište? U koliko sati Ana i Marko razgovoraju? U koliko sati moraju krenuti u pozorište? U koliko sati su stigli ispred pozorišta? U koliko počinje predstava?*

Prezentovati nepoznate riječi.

Ponovo slušaju dijalog i vježbaju izražajno čitanje.

Govor:

Jedan Anin dan – po modelu iz udžbenika pomoći učenicima da formulišu iskaze.

Pisanje:

Opiši jedan svoj dan.

Opisati dan navodeći sate. Kao model koristiti strip **Jedan Anin dan**.

Na tabli napisati naslov i zajedno s učenicima izabrati neke sate (ne sve), npr. 7.00, 7.10, 7.30, 7.50...

Razgovor i pisanje:

Jednog sunčanog dana.

Učenici povezuju tekst i slike. Razgovaraju o aktivnostima koje mogu raditi u svom mjestu ljeti, zimi, ujesen i u proljeće.

Zapisuju rečenice koje počinju sa **Možemo** ili **Ne možemo** za određeno godišnje doba.

Nacrtaj i opiši.

Zadatak za učenike:

Na listu papira nacrtaj što rade tri osobe. Napiši imena tih osoba.

Opiši crtež svoga druga ili drugarice.

(Instrukcije za nastavnika/nastavnicu: izmiješati crteže i podijeliti učenicima – voditi računa da nijedan učenik/učenica ne dobije svoj crtež). Učenici kratkim rečenicama opisuju što rade osobe na crtežima.

Vremenska prognoza

Prezentovati simbole koji se najčešće koriste u vremenskim prognozama. Za svaki simbol saopštiti imenicu i pridjev (sunce, sunčano...) Navesti i primjere u kontekstu, na primjer: *sunce sija ili sunce grije. Danas je sunčano vrijeme. Danas je sunčan dan.*

Koji simboli odgovaraju današnjem danu? Razgovarati o tome kakvo je vrijeme danas. Kakvo će biti sutra?

Nastavni listić 3

1. Učenici slušaju pjesmu **Predivan dan** i označavaju pojmove koje čuju u pjesmi: oblačak i zračak.
2. Ponovo slušaju i popunjavaju praznine u tekstu. Po potrebi pustiti snimak dva puta. Provjeriti da li su upisali prave riječi.
3. Kad završe zadatak, učenici pjevaju pjesmu.

Predivan dan

O, kakav predivan dan
kao **ljetnji**, nigdje nema ni **oblačka**,
predivan dan nimalo sjetni
topim se od **sunčevog** zračka
I prilaziš ti osmijeh nudiš
K'o da cjeli svijet se smije
K'o smejiš se ti, **proljeće** budiš
Osmijeh tvoj mi srce **grije**

I pjeva srce, pjeva srce mojeee,
pjevamo oboje

Tike tike tačke nema više vračke
Osmjeh tvoj je sada i moj
Tike tike tačke nema više vračke
Osmijeh tvoj je sada i moj.

Čitanje:

Učenici čitaju Anin opis vremena i odgovaraju na pitanja.

1. Koji su dani bili sunčani? Ponedjeljak i utorak.
2. Da li je u srijedu padala kiša? Nije.
3. Koji su dani bili s padavinama? Četvrtak, petak, subota i nedjelja.

Prognoza za Crnu Goru

Pročitati tekst prognoze iz udžbenika i objasniti nepoznate riječi.

Analizirati tabelu u kojoj su naznačene temperature u crnogorskim gradovima. Učenici prave poredbene rečenice kao u primjeru 1. zadatka.

Gramatika:

Prezentovati komparativ i superlativ pridjeva koji se koriste za opis vremenskih prilika. Podsticati učenike da sami dođu do zaključka kako se tvore ovi oblici pridjeva.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE:

1. pola jedanaest (deset i trideset), četrnaest i deset, deset do pet
3. 1. magla/maglovito, 2. vjetar/vjetrovito, 3. kiša/kišovito, 4. oblaci/oblačno, 5. sunce/sunčano
4. mraz, kišovito, prohladno, pljusak, sijeva, temperatura
5. a.
sunce sija
vjetar duva
kiša pada
grmi i sijeva
n.
sunčan
oblačno
sniježne
6. a) grom
b) hladno
c) podne
d) dan
10. 1. najkišovitija
2. hladniji
3. najniža
4. toplija
5. najviša
11. oblačno, sunčanim, Vjetar, pravca, oblačno, suvo, sunčanim, vjetar, promjenljivog
12. 1. Podgorica, Ulcinj, Ulcinj
2. Žabljak
3. Podgorica, Ulcinj, Podgorica, Budva
4. Pljevlja, Žabljak
5. Herceg Novi
6. Kolašin, Pljevlja, Žabljak
7. Ulcinj, Budva, Herceg Novi
8. Podgorica, Herceg Novi

ČETVRTO POGLAVLJE: BILJNI I ŽIVOTINJSKI SVIJET

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- upoređuju tekst koji slušaju s pročitanim tekstom
- izražavaju i obrazlažu mišljenje
- na tekstu uočavaju poređenje pridjeva i poredbene oblike pravilno upotrebljavaju
- koriste kontekst da predvide značenje nepoznatih riječi
- udružuju rečenice u pasuse
- pravilno prenose riječi na kraju reda.

Uvod u temu:

Razgovor. Učenici posmatraju ilustracije i odgovaraju na prateća pitanja. Dopuniti pitanjima o tome što učenici više vole: more ili rijeku. Svoj izbor mogu obrazložiti.

Čitanje:

Slušaju i čitaju dijalog. Usvajaju nove riječi.

Poslije čitanja učenici pronalaze u tekstu oblike pridjeva **TOPLO** i **HLADNO**. Istaći razliku između pridjeva i priloga u rečenici „*Sigurno je hladno i ribama*“.

Razgovor:

Usmeno rješavaju zadatke koji prate dijalog i diskutuju o čuvanju vodenih površina.

Uvod u temu: Životna staništa.

Učenici prepoznaju životna staništa sa slike i saopštavaju što vide u njima.

Objasniti pojmove: *životna staništa* i *životne zajednice*.

Zapisivati na tabli, na primjer: **ŠUMA**: drveće, pečurke, ptice, lisica, mahovina; **LIVADA**: trava, maslačak, cvijeće, pčele, cvrčak; **MORE**: ribe, delfin, hobotnica, alge; **PUSTINJA**: kaktus, škorpinja, kamila.

Pisanje:

Podijeliti učenike u grupe. Svakoj grupi dodijeliti jedno životno stanište (rijeka, jezero, predjeli prekriveni ledom, vrt, voćnjak, džungla). Učenici opisuju životno stanište i nabrajaju biljne i životinjske zajednice koje u njima žive.

Da bi zadatak bio interesantniji, učenici mogu nacrtati zadato životno stanište.

Pjesmica:

Slušaju, recituju i analiziraju pjesmu „Dječija prava“. Kao dopunski zadatak učenici mogu komponovati melodiju za pjesmicu.

Čitanje:

Učenici čitaju tekst „**Šume**“ i rješavaju zadatak.

Rješenje: hemijski element – kiseonik; zanimanje ili namjena – čistači; organ – pluća; jestiva biljka – pečurka/-e; materijal za pisanje – papir; drveni predmet/-i – namještaj.

Razgovor:

Analizirati grafik koji pokazuje višestruku funkciju šuma. Diskutovati o svakoj pojedinačnoj funkciji.

Leksički skupovi: drveće, šumsko voće

Za usvajanje riječi koje pripadaju leksičkim skupovima poželjno je koristiti slikovne kartice s natpisom na poledini.

Najprije uvježbati izgovor riječi pomoću crteža u udžbeniku. Pokazivati učenicima slikovne kartice da prepoznaju što je na njima.

Igrati igre: **MEMORIJA** i **ŠTO NEDOSTAJE**. Pravila za igranje data su u uvodnom dijelu priručnika.

Čitanje: Botanička bašta

Objasniti pojam *botanička bašta*. Pitanjima i opisom ilustracija podstaći interesovanje učenika da saznaju nešto više o Botaničkoj bašti Dulovina.

Brzim čitanjem učenici pronalaze odgovore na pitanja o tekstu.

Pravopis:

Objasniti pravila za prenošenje riječi na kraju reda kao u prethodnom tekstu.

Rješavaju nastavni listić 4

Intervju s Danijelom Vincekom

Ana je napravila intervju s Danijelom Vincekom, poznatim botaničarem i ljubiteljem prirode. Vincek je i osvajač planinskih vrhova.

ANA: Zbog čega ste zavoljeli planinu?

VINCEK: Ima mnogo razloga. Planina ima najbistrije izvore, najplavlja jezera, najbjelji planinski snijeg.

ANA: Jesu li planine Crne Gore privlačne za planinare?

VINCEK: Skoro polovina površine Crne Gore su njene planine iznad 1000 metara nadmorske visine. I po sastavu i po reljefu kao da su stvorene za planinarenje.

ANA: Koja hrana je neophodna u planinarskom rancu?

VINCEK: Izbor hrane zavisi od naših navika i potreba organizma. Čokolada, slatkiši, suvo grožđe, orasi, lješnici su dobri jer brzo daju kalorije. Važno je imati dovoljno vode, najmanje 2,5 litara dnevno, jer je organizam gubi tokom hodanja.

ANA: Da li je istina da planinsko cvijeće ima najživopisnije i najljepše boje?

VINCEK: Da. Planinari znaju da ne treba brati planinsko cvijeće jer će uvenuti dok stignete do kuće. Zato njegov izgled, boju i miris treba odnijeti u srcu i sećanju.

ANA: Što preporučujete početnicima u planinarenju?

VINCEK: Mnogo je savjeta za odlazak na planinu. Treba biti oprezan u mnogo čemu, posebno kod loženja vatre na otvorenom prostoru ili u šumi. Pri odlasku treba pažljivo ugasiti vatru vodom ili zemljom.

ANA: Imate li savjet za nas, najmlađe planinare?

VINCEK: Sve otpatke stavljajte u ranac i nosite sa sobom. Ostavite planinu kakvu ste je našli. Čistu!

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. horizontalno: kupine, bor, breza, maline
vertikalno: ribizle, jabuka, hrast
dijagonalno: jagode, jela
(rješenje je **šipurak**)
2. šuma: ptica, breza, pečurka
pustinja: kamila, škorpija, kaktus
more: delfin, riba, rak
vrt: krastavac, puž, paprika
livada: cvijet, trava, bubamara, mrav

3. 5, 3, 7, 4, 2, 8, 6, 1
4. 1. starija, mlađa
2. mlađa
3. najstariji, najmlađi
1. Alen, Miloš, Lejla
2. Nina i Ena
3. Ana
5. ma-ca ma-la kraj nje sta-la,
pti-ca ma-ci, ma-ca pti-ci,
do-bar dan!
A ja te-bi
i-di van!

PETO POGLAVLJE: SREĆAN PRAZNIK

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- razumiju tekst koji slušaju i to dokažu povezivanjem s drugim tekstom i slikama
- proširuju svoj rječnik
- prepoznaju vrstu teksta koji čitaju
- pišu čestitku
- prepoznaju vrijeme radnje (sadašnje).

Uvod u temu:

Učenici nabrajaju praznike koje znaju i komentarišu: kad je taj praznik, što rade tog dana, što im se sviđa kod tog praznika, đe idu i ko im dolazi, što jedu...

Čitanje: višestruko povezivanje

Učenici povezuju naziv praznika s tekstom i odgovarajućom fotografijom.

Pisanje:

Učenici opisuju omiljeni praznik po uzoru na uvodni razgovor i pročitane tekstove.

Čitanje:

Učenici prepoznaju vrstu teksta (pismo). Objasniti formu pisma: adresiranje na prednjoj strani koverta i adresu pošiljaoca na poleđini, riječi kojima započinje i završava pismo: Draga/Dragi... Puno pozdrava/Pozdrav...

Učenici čitaju tekst, odgovaraju na pitanja i prepoznaju mjesta s fotografija (Ulcinj, Vladimir, Skadarsko jezero).

Kao dopunski zadatak učenici mogu napisati kratko pismo svom imaginarnom prijatelju.

Prije čitanja Mileninog pisma učenici predviđaju što će joj Milena odgovoriti i da li će prihvatiti poziv. Brzim čitanjem provjeravaju da li su tačno predviđeli.

Prezentacija vokabulara:

Članovi uže i šire porodice.

Pisanje:

Saopštiti učenicima da se čestitke mogu slati ili uručiti lično, uz poklon. Učenici prave čestitku i pišu tekst čestitke na poleđini.

Slušanje i čitanje:

Učenici razgovaraju o proslavi Nove godine: s kim proslavljaju Novu godinu, ko im dolazi u goste, đe idu, što poklanjaju jedni drugima...

Nakon razgovora slušaju i čitaju dijalog.

Gramatika:

Sadašnje vrijeme

Prezentaciju sadašnjeg vremena (prezenta) započeti razgovorom s učenicima tipa transakcija. Postavljati pitanja za različite subjekte, na primjer: Što radiš vikendom? Imaš li brata/sestru? Koliko on/ona ima godina? Što rade tvoji roditelji? Đe žive tvoji rođaci? Imaju li kuću ili stan?

Na tabli zapisati neke od izgovorenih glagolskih oblika (radiš, idem, učim, imaš, ima, imaju, žive) i istaći da su to oblici prezenta. Provjeriti da li učenici znaju oblike izdvojenih glagola za druga lica (na tabli ispisati lične zamjenice).

U zavisnosti od znanja koje učenici pokažu, dati osnovna objašnjenja o tvorbi prezenta. Za uvježbavanje koristiti zadatke iz udžbenika, radne sveske ili iz drugih izvora. Podsticati produktivnu upotrebu prezenta u govornim i pisanim zadacima otvorenog tipa.

Nova godina

Kreativnim aktivnostima obilježiti praznik (izrada čestitki, ukrasa, jelke, projekata). Pjevati prigodne pjesme. Nove riječi prezentovati pomoću crteža i pratećeg

zadatka u udžbeniku. Rješenje zadatka je Đed Mraz, baloni, ukrasi, čestitka, sanke, duvalice, šargarepa, pokloni, jeleni, kape, Snješko Bijelić, jelka, pahulje, zvijezda, konfeti, šal.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. majka, roditelji, sin, sestra, ded, unučad/unuci, stric, ujna, tetak	Rođendan: Datum: 05. jun, Aktivnosti: dolaze prijatelji, duvam svjećice, Hrana: torta.	sa mnom, veoma je romantično. Jesen bez mene biće ti teška.
2. Dan nezavisnosti, Dan državnosti, Prvi Maj, Osmi Mart, Nova Godina, Bajram, Božić.	4. S lijeva u desno: Ana, Milica, Marko	7. U sadašnjem vremenu. huče, zvižde, struje, huje, čupaju, ruše, imaju, budu
3. Dan nezavisnosti: Datum: 21. maj, Aktivnosti: Izlet u Virpazar. Vatromet. Hrana: riblja čorba, salata	6. Ja sam jednobojan, šaren, veliki, mali, moderan, klasičan, na sklapanje ili običan, ženski, muški, dečiji. Kakav god sam, ima me svako. Ako šetaš	9. Šedim, Posmatram, Gledam, vijuga, otvaraju, Ulazi, pokazuje, nemam, piše, Dajem, govorim
		10. vjetar, leptir, plaža

ŠESTO POGLAVLJE: U JAVNOM PREVOZU

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- odrede glavnu ideju teksta koji slušaju
- pravilno izgovaraju poznate riječi pri čitanju naglas
- traže i daju informacije u vezi s prevoznim sredstvima
- učestvuju u razgovorima po modelu
- izraze i obrazlože mišljenje
- pravilno pišu različite varijante upravnog govora.

Uvod u temu:

Pripremiti iz novina i časopisa slike prevoznih sredstava (bicikl, motor, automobil, kamion, autobus, trolejbus, tramvaj, voz, čamac, brod, avion...). Pitati učenike što je na slikama. Učenici zatim povezuju crteže prevoznih sredstava sa crtežima koji pokazuju kuda se ona kreću.

Kao dopunska aktivnost mogu se uvesti pojmovi: *drumski, željeznički, vodeni (rječni, jezerski, pomorski) i vazdušni saobraćaj*.

Izdvojiti sliku autobusa i tehnikom „moždana oluja“ grupisati pojmove: *autobuska stanica, autobuska karta, šalter, peron, sedište*.

Čitanje: U autobusu

Kroz razgovor o ilustracijama uvesti nekoliko novih pojmova, na primjer: *putnici, ustupiti mjesto, odraz lijepog vaspitanja*.

Učenici tiho (ekstenzivno) čitaju tekst i odgovaraju na pitanja višestrukog izbora, koja su data na sljedećoj stranici. Odgovori:

1. a, 2. c, 3. a, 4. b. Svoje odgovore potkrepljuju rečenicama iz teksta.

Ponovo čitaju tekst da bi, na osnovu konteksta, zaključili značenje riječi: *gošća, dovezao, javni prevoz, krilo*. Presentovati i druge riječi koje učenici ne razumiju.

Razgovor:

Razgovor započeti pitanjima o prevoznim sredstvima koja se koriste za međugradski, a koja za gradski prevoz.

Učenici zatim povezuju sredstva gradskog prevoza s ilustrovanim mjestima (ustanovama) u gradu.

Razgovor nastavljaju u parovima po datom modelu.

Čitanje:

Razgovor: Na osnovu ilustracija razgovarati o Bokokotorskom zalivu. Na koji način putnici iz Evrope i svijeta mogu doći do Kotora?

U nastavku razgovarati o putovanju avionom.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. c	i Rijeka Crnojevića”, kaže	AVION – pista, aerodrom, pilot,
2. a	nastavnik.	stjuardesa
3. a) severu; b) središnjoj;	8. „Draga đeco, recept za odličan uspjeh je jednostavan”, često nam govori razredni starješina. „Slušajte pažljivo na času i učite redovno”, kaže on. A zatim dodaje glasnije: „I u toku časa ne mislite na simpatiju.”	VOZ – željeznička stanica, vagoni, konduker, šine
7. a) Mama je pitala: „Ivane, kad se vraćaš s izleta?”		AUTOBUS – vozač, auto-put, autobuska stanica
b) „Skadarsko jezero je najveće jezero”, objašnjavao je nastavnik geografije, „na Balkanu”.		BICIKLO – pedale, staza, biciklista
c) „Glavna naselja pored Skadarskog jezera su Virpazar	9. BROD – mornar, kapetan, more, luka	

SEDMO POGLAVLJE: CRNA GORA

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- razumiju glavnu ideju teksta koji slušaju i to pokažu reagujući neverbalno
- razumiju pjesmu koju slušaju
- učestvuju u razgovoru
- traže i daju osnovne informacije o mjestu, regiji i državi u kojoj žive
- pravilno pišu veliko slovo u nazivima: ulica, gradova, sela, regija, škola, festivala.

Uvod u temu:

Pitati učenike koji se festivali održavaju u njihovoj opštini. Pomoći im dodatnim pitanjima, na primjer: *Koji festival se održava u julu/avgustu/decembru...? Prepoznajete li festival sa slike? U kojem gradu se održava?* Uputiti ih na fotografiju.

Razgovaraju o festivalu „Zlatna pahulja“.

Postoji li sličan festival u nekom drugom gradu u Crnoj Gori? Kako se zove? („Naša radost“ u Podgorici)

Čitanje:

Podštetiti učenike ko je Lejla (iz uvodnog poglavlja) i podstaći ih da pretpostave kako su se Ana i Lejla upoznale. Svoje pretpostavke provjeravaju čitanjem teksta *Na festivalu*. Nakon čitanja odgovaraju na pitanje ispod teksta: *Kako su se upoznale Ana i Lejla?*

Slušanje:

Prije slušanja učenici prepoznaju festivale sa slika uz potrebnu pomoć nastavnika/nastavnice. Na tabli zapisati nazive festivala.

Slušaju tekstove i povezuju ih sa slikama. Redosljed na CD-u: 1. Festival „Naša radost“ u Podgorici (slika 3), 2. Festival dramskih amatera u Bijelom Polju (slika 2), 3. Kotorski karneval (slika 1).

Projekat:

Projektni zadatak za rad kod kuće (u grupama): **Najdraži festival**

Dati instrukcije učenicima da pronađu informacije, fotografije i zanimljivosti kojima će na najbolji način prezentovati izabrani festival.

Pravopis:

Pisanje velikog slova u nazivima ulica, gradova, sela, regija, škola, festivala.

Aktivnost se može započeti diktatom. Napomenuti da vode računa o upotrebi velikog slova.

Rješenja dati na posteru ili pisanjem na tabli.

Pronađi u tekstu greške u pisanju velikog slova:

U novembru se održava festival „Susreti pod Starom maslinom“ u gradu pod Rumijom. U martu je „Zlatna pahulja“ u Rožajama. U Bijelom Polju su „Ratkovićeve večeri poezije“, u Kotoru „Kotor art“ i još mnogi u Crnoj Gori koji su posvećeni đeci.

Razgovor:

1. Kako se zove grad ispod planine Rumije? *Bar*
2. Koji je festival u martu? *„Zlatna pahulja“*
3. Kako se zove pjesma koju je pjevala Ana u Rožajama? *„Zaljubljene patike“*

Pjesma: Nastavni listić 7

Pjesma može poslužiti kao uvod u temu ili kao zatvaranje teme o festivalima. Učenici slušaju pjesmu, popunjavaju nastavni listić br. 7, zatim pjevaju.

Svijet se ljepšim čini (Zlatna pahulja, 2012)

Željela sam kao mala
biti dio **festivala**
sreći nije bilo kraja
sreći nije bilo kraja
Kad sam stigla do **Rožaja**
Sreći nije bilo kraja
Kad sam stigla do **Rožaja**

Svijet se mnogo ljepšim čini
na **rožajskoj** lijepoj bini
mlada **pjesma** igra mladost
donosi nam svima radost
donosi nam svima radost

Oduvjek je želja meni
da budem na ovoj **sceni**
Bit' princeza toga carstva
Bit' princeza toga carstva
Carstva pjesme i **drugarstva**
Bit' princeza toga carstva
Carstva pjesme i **drugarstva**

Svijet se mnogo ljepšim čini
na **rožajskoj** lijepoj bini
mlada **pjesma** igra mladost
donosi nam svima radost
donosi nam svima radost

Čitanje:

Prezentovati strane svijeta: istok, zapad, sever, jug i pridjeve izvedene od njih. Pitati učenike će se nalazi njihovo mjesto (na istoku...), a zatim i za nekoliko većih gradova.

Objasniti pojam „regija“. Pitati koje su regije u Crnoj Gori, u kojoj regiji je njihovo mjesto, u kojoj su regiji: Podgorica, Ulcinj, Pljevlja, Nikšić...

Učenici čitaju tekst i odgovaraju na pitanja ispod teksta. Najviše gradova je u severnoj, a najmanje u centralnoj regiji.

Odgovor na pitanja dobiće razvrstavanjem gradova po regijama.

Severna regija: Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Murino, Plav, Petnjica, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik, Žabljak.

Centralna: Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Podgorica, Tuzi.

Južna: Bar, Budva, Herceg Novi, Igalo, Kotor, Sutomore, Tivat, Ulcinj.

Pitanja za razgovor: Svako pitanje dopuniti potpitanjima. Na primjer:

1. Nabroj sela ili prigradska naselja iz svog kraja. *Koliko je udaljeno to selo? Kako se zove naselje na istočnoj strani grada...*
2. Nabroj gradove u blizini svog mjesta. *Koji je najbliži grad? Koliko je daleko...? Koje ste od tih gradova pošetili?*
3. Koji je glavni grad Crne Gore? *Jeste li bili u Podgorici? Zašto ste išli tamo? Što vam se sviđa...?*
4. Koja je crnogorska prijestonica? *Što znaš o Cetinju? Kako se zove planina iznad Cetinja?*
5. Što je metropola? Imenuj metropole koje znaš.

Učenicima objasniti da je „metropola“ veliki grad gusto naseljen, najčešće glavni ili najveći grad u zemlji ili regionu. Današnje metropole su višemilionski gradovi. Kao odgovor prihvatiti sve velike gradove koje učenici nabroje. Ukoliko postoji potreba, navesti im primjere: Tokio, Njujork, San Francisko, Dubai...

KORISNE INFORMACIJE

Postoje različite definicije „metropole“. Osim guste naseljenosti i višemilionskog broja stanovnika, grad mora imati i neku posebnost da bi se smatrao „metropolom“.

Nekada su metropole bile sa 50 000 stanovnika. Kasnije sa 500 000, pa milion. Danas je u svijetu preko 150 gradova s dva i više miliona stanovnika, pa treba razlikovati pojmove: svjetska metropola, evropska itd. Postoje i metropole turizma, Budva je jedna od njih.

Najveće svjetske metropole su: Tokio, Japan (37 mil.), Sao Paulo, Brazil (26 mil.), Meksiko Siti, Šangaj i Njujork (23 mil.), Seul (22 mil.) itd.

Čitanje:

Započeti razgovorom o planinama. Kako se nazivaju, đe se nalaze, koja je planina u blizini mjesta u kojem učenici žive. Koje planine su nacionalni parkovi?

Pitanje – U kojem dijelu Crne Gore se nalazi planina sa slike?

Na slici su Prokletije:

KORISNE INFORMACIJE

NACIONALNI PARK PROKLETIJE

Status: Nacionalni park od 2009. godine

Teritorija opština: Plav

Površina: 16.630 ha

Površina rezervata 1.052 ha

Nadmorska visina: brojni vrhovi s preko 2.000 metara nadmorske visine

(Preuzeto sa veb stranice: <http://www.nparkovi.me/sajt/np-prokletije>)

Razgovor:

Pitanja iz udžbenika dopuniti i drugim pitanjima o Crnoj Gori i njenim geografskim karakteristikama.

Čitanje:

Razgovor i čitanje o nacionalnim parkovima. Tekstovi su informativnog karaktera. Koristiti ih za stimulisanje razgovora.

Napomena: Informativne tekstove NE koristiti za **intenzivno čitanje**.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

3.

Petrovac	Petrovčanin	Petrovčanka
Podgorica	Podgoričanin	Podgoričanka
Ulcinj	Ulcinjanin	Ulcinjanka
Kolašin	Kolašinac	Kolašinka
Šavnik	Šavničanin	Šavničanka
Pljevlja	Pljevljak	Pljevljakinja
Herceg Novi	Hercegnovljanin	Hercegnovljanka

5. Bar, Berane, Herceg Novi, Cetinje

horizontalno: 1. red: Tuzi, 2. Bar, Igalo, 3. Herceg Novi, 6. Ulcinj, 7. Pljevlja

vertikalno: 2. kolona: Berane, 3. Bar, 8. Plav, 9. Tivat, 10. Risan

dijagonalno: početak: 7. kolona, 4. red: Čanj

Rješenje: Podgorica i Andrijevisa

b) Cetinje

6. Ja sam rođen u Tuzima, a moji roditelji u Podgorici. Volim svoj grad i sve gradove u Crnoj Gori. Mnogo Crnogoraca živi u zemljama Evrope, a ima ih i u Americi. Moj brat živi u Čikagu. Kad porastem volio bih da završim Pomorsku školu u Kotoru i da plovim Atlantskim i Tihim okeanom. Želja mi je da vidim Australiju, Ševernu i Južnu Ameriku.

OSMO POGLAVLJE: U GOSTIMA

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- pronađu traženi podatak u tekstu koji čitaju i slušaju, i to pokažu izvršavanjem jednostavnih zadataka, reagujući neverbalno ili verbalno, usmeno ili u pisanoj formi
- uoče neke izvantekstualne okolnosti sporazumijevanja (odnos među sagovornicima/sagovornicama)
- prepoznaju vrstu teksta koji čitaju
- učestvuju u diskusiji, svoje mišljenje iskažu i obrazlože
- pravilno izgovaraju poznate riječi pri čitanju naglas
- na tekstu uočavaju promjenljive i nepromjenljive vrste riječi
- na tekstu uočavaju složenu rečenicu
- udružuju proste rečenice u složenu.

Uvod u temu:

Podštetiti učenike o poznanstvu iz VII poglavlja.

1. Će živi Lejla? *U Bogajama kod Rožaja.*
2. Ko je Ena i Će živi? *Ena je Lejlina sestra od tetke, odnosno Lejla je Eni sestra od ujaka.*
3. Kako su se Ana i Lejla upoznale? *Na Zlatnoj pahulji.*
4. Je li Ana upoznala Lejlinu porodicu? *Da.*

Razgovor:

O kakvom se tekstu radi? *imejl (prepiska)*

1. Na koji način se stvara ovakav tekst? *Tako što jedna drugoj odgovaraju na poruke pomoću opcije „odgovori“, engl. reply.*
2. Između koga se vodi prepiska? *Između Ane i Lejle.*
3. Kad je razgovor započeo, a kad završio? *Započeo je u srijedu u 19.05, a završio u četvrtak u 15.27. Nova poruka je uvijek na vrhu, a najstarija na dnu.*

Čitanje:

Učenici čitaju tekst i odgovaraju na pitanja koja slijede.

Razgovor: Lejlin i Anin dom

Učenici opisuju crteže, upoređuju, razgovaraju o prednostima i nedostacima života na selu i u gradu.

Lejlin dom

Pejaž na selu, kuća, vrt i porodični radovi oko berbe voća i povrća.

Velika dvospratna kuća na selu u blizini planinske rječice. Veliko imanje na kojem uzgajaju voće, povrće i heljdu. U kući je pet soba za spavanje, dnevni boravak, kuhinja, trpezarija i dva kupatila. Na spratu su dvije velike terase povezane sa spavaćim sobama. Oko kuće je bašta sa raznovrsnim cvijećem.

Anin dom

Stan u zgradi, pijaca i kupovina povrća i voća. Iza pijace se vide zgrade. Na jednoj terasi vide se Ana i njena mama. Zalivaju cvijeće.

Gramatika: Promjenljive i nepromjenljive riječi

Učenici traže u imejlu na početku poglavlja različite oblike riječi *soba, selo, veliki*.

Koristiti i druge tekstove u kojima se jedna riječ javlja u više oblika.

Istaći razliku između promjenljivih i nepromjenljivih riječi.

Usmeno vježbaju tvorbu različitih oblika od nabrojanih riječi. Zapisati na tabli nekoliko primjera bez konteksta: *brat – braća, brate* i u kontekstu: *bratov drug*.

Iako je zadatak produktivnog tipa, od učenika se očekuje samo da prepoznaju različite oblike riječi u odnosu na osnovni oblik.

Čitanje: Ljekovite biljke

Prije čitanja prezentovati vokabular.

U toku čitanja učenici traže odgovore na pitanja o tekstu.

Poslije čitanja usmeno odgovaraju na pitanja. Razgovor dopuniti iskustvima učenika u vezi s ljekovitim biljkama..

Slušanje:

Prije slušanja učenici opisuju crteže i odgovaraju na prvo pitanje.

Slušaju tekst i odgovaraju na drugo pitanje. Postaviti i druga pitanja:

Ko je ručao čorbu od kopriva? (Nina)

Vole li Ana i Marko koprive? (Marko ne voli koprive, Ana voli sve čorbe)

Kakve sokove pije Ana, a kakve Nina? (Ana pije gazirane sokove, Nina samo domaće)

Diskusija:

Učenici razvrstavaju hranu na zdravu i nezdravu. Tablu podijeliti u dva stupca i napisati: zdrava i nezdrava hrana. Ako su istu hranu svrstali u obje kategorije, inicirati diskusiju. Na primjer, neki učenici će svrstati *čevape* i/ili *sladoled* u zdravu, a drugi u nezdravu hranu. Tražiti da svoj izbor obrazlože. Na kraju im možete objasniti da važnu ulogu igraju sastojci, način pripremanja i koliko često se ta hrana konzumira.

Gramatika: Proste i složene rečenice

Pomoću rečenica u boksu objasniti razliku između prostih i složenih rečenica. Objasniti značenje veznika: i, a, ali, ili, pa, jer, zato, ako, kad, đe.

Uvježbati pomoću zadataka u udžbeniku i radnoj svesci.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. Žitarice: pšenica, heljda, kukuruz
Cvijeće: ruža, ljiljan, neven, mimoza, lala
Ljekovito bilje: kopriva, žalfija, neven, nana
2. ruzmarin, žalfija, m, kopriva, z, nana
4. Imenice: *rođendan, slovo, knjiga, smijeh*
Zamjenice: *on, oni, meni*
Glagoli: *piše, spavati, živjeti, bere, čitati*
Pridjevi: *bijela, prvomajski, sjajno*
Brojevi: *petnaesti*

5. Moj prijatelj voli da vozi motor, ali mu otac ne da. Roditelji se dogovoriše đe će na ljetovanje, pa krenuše na put.
Igraju se deca u dvorištu kad odjednom pade kiša.
Svskog dana putuje od sprata do sprata a nikada ne zakuca ni na jedna vrata.
Marko je bio srećan što mu je došao stariji brat. Jedem zdravu hranu kako bih malo smršao.
Nijesam pokazivao uzbuđenje zbog prvog leta avionom.
6. dok, koji, i, jer, kada, kao
7. paradajz, paprike, luk, šargarepa, krompir, peršun, cvekla

DEVETO POGLAVLJE: KOMUNIKACIJA, NEKAD I SAD

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- uoče razliku između teksta koji slušaju i pročitanog teksta
- uoče neke izvantekstualne okolnosti sporazumijevanja (raspoloženje)
- dekodiraju poruku pisanu različitim grafičkim simbolima
- odgovaraju na pitanja i sami ih postavljaju
- proširuju svoj rječnik
- govore i pišu o prošlim događajima
- pravilno pišu suglasnik *j* između *i* i *o* u najčešće upotrebljanim riječima (imenicama i glagolima).

Uvod u temu:

Učenici prepoznaju vrstu teksta i komentarišu na koji način se stvara takav tekst (čatovanje na Fejsbuku).

Čitanje i slušanje:

Dešifruju tekst pomoću abecede.

Aa 1 Bb 2 Cc 3 Čč 4 Ćć 5 Dd 6 Dždž 7 Đđ 8 Ee 9 Ff 10 Gg 11

Hh 12 Ii 13 Jj 14 Kk 15 Ll 16 Lj lj 17 Mm 18 Nn 19 Nj nj 20 Oo 21

Pp 22 Rr 23 Ss 24 Šš 25 Šš 26 Tt 27 Uu 28 Vv 29 Zz 30 Žž 31 Žž 32

Slušaju dijalog i upoređuju sa dešifrovanim tekstom. Interpretiraju raspoloženje govornika. Zapažaju razliku. U tekstu je znak „like“ i uobičajeni pozdrav, *pozzz*. Na CD-u je potvrđeno: „*Jeste*“.

Razgovarati o različitim oblicima šifrovanja poruka. Učenike stimulirati da naprave sopstveno šifrovano pismo i napišu poruku prijatelju. Zadatak se može proširiti tako da učenici pokušaju dešifrovati tuđe poruke.

Čitanje:

Razgovarati o raznim načinima ili sredstvima komunikacije.

Učenici zatim čitaju tekst i pored crteža upisuju broj pojma onim redom kojim se javlja u tekstu.

Redosljed pojmova je sljedeći: 1. telefon, 2. dimni signali, 3. bubnjevi, 4. zvižduci, 5.

rog, 6. glasnici, 7. golub pismoša, 8. pismo, 9. telegraf, 10. novine, 11. radio, 12. televizija, 13. internet, 14. mobilni telefon, 15. Skajp, 16. Fejsbuk.

Prezentovati ostale riječi. Nakon toga učenici ponovo čitaju tekst i odgovaraju na pitanja koja slijede.

Gramatika:

Učenici prepoznaju prošlo vrijeme u tekstu. Pomoću izdvojenih rečenica i tabele objasniti tvorbu perfekta. Najprije objasniti i uvježbati tvorbu glavnog glagola, a zatim prezentovati pomoćni glagol. Učenici će teško usvojiti mjesto pomoćnog glagola u rečenici. Obezbijediti dovoljno materijala za uvježbavanje.

Pravopis:

Povezati sa gramatikom kako bi učenici zapamtili kad se *j* ne pojavljuje: bio, radio, učio, a kada je obavezno: koji, moji, tvoji, brojim, stojim, bojim se...

Čitanje:

Prije čitanja učenici saopštavaju usmeno što rado gledaju na televiziji, na kojem programu, u kojem terminu, kakve emisije ne vole... Razgovor prenijeti na TV kanale koje učenici gledaju. Pitati ih u koje vrijeme su vijesti, TV serije, filmovi, sport i sl.

Učenici zatim čitaju tekst i u programu nalaze emisiju koja odgovara interesovanjima svakog člana Ninine porodice.

Neke od emisija koje se emituju na programu RTCG 1, predstavljene su u tekstovima na strani 61. Učenici čitaju tekstove

i rješavaju Nastavni listić 9. Više tekstova ovoga tipa može se naći na internet stranici "<http://www.rtcg.me>" www.rtcg.me.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. **telegram:** Primite moje iskreno saučešće.

pismo: Dragi moji, U kampu mi je lijepo. Upoznala sam puno novih prijatelja. Hrana je odlična. Svakog dana idemo u šetnju...

imejl: Šaljem ti lektiru. Našao sam je na internetu.

SMS: Izađi, čekam te ispred kuće.

čestitka: Srećna Nova godina!

razglednica: Puno pozdrava iz Petrovca šalju vam Marko i Ana.

2. 1. televizija, 2. rog, 3. novine, 4. program, 5. Skajp

4. 2. Danas sam se igrao sa prijateljima.

3. Stiglo mi je pismo od tate. /Od tate mi je stiglo pismo.

4. Stigli smo prije pola sata.

5. Jesi li sinoć gledao televiziju?

5. sam, smo, Jesi, sam, sam, smo

6. su vadile, Prišla im je, je šedio, odmarao se, je rekla, je ćutala, pitale su, odgovorila je, su napunile, su pošle, je krenuo, su... bile, su... nosile, naišla su, je jurio, su... se sklonile, je pjevao, Slušale su, je pritrčao, uzeo, ponio, su upitale, sam vidio/video.

DESETO POGLAVLJE: OBRAZOVANJE I ŽIVOTNI POZIVI

CILJEVI:

Učenici razvijaju vještinu da:

- predvide i pronađu traženi podatak u tekstu koji slušaju i čitaju
- razgovaraju o budućim planovima i profesijama
- klasifikuju riječi
- opisuju zanimanja
- na tekstu uočavaju buduće vrijeme.

Uvod u temu:

Koristeći vizuelni materijal (crteže, slikovne kartice, isečke iz novina ili fotografije) učenici prepoznaju zanimanja likova; **nastavnica (učiteljica), policajac, vatrogasac.**

Metodom „moždana oluja“ ili metodom konverzacije procijeniti koliko učenici poznaju nazive pojedinih zanimanja i da li znaju oba roda. Govornu aktivnost učenika podsticati pitanjima: *Koja zanimanja znate? Što rade vaši roditelji, članovi porodice, rođaci? Čime se bavi ___?* (nabrojati slavne ličnosti ili osobe iz bližeg okruženja koje svi poznaju: npr. Sergej Četković..., zaposleni u školi, poznati mještani...)

Čitanje:

Učenici čitaju i dopunjavaju prvi dio dijaloga: *vozač, pjevačica, vaterpolista, nastavnica.*

Slušaju snimak 39 radi provjere.

Poslije kratkog razgovora o zanimanjima u njihovim porodicama učenici slušaju snimak 40 (barem dva puta) kako bi zaokružili odgovore: *tačno, netačno, ne znam.* Sugerisati da zaokruže NZ kad god konstatacija nije potpuno tačna ili netačna.

Ispravnost odgovora provjeravaju čitanjem teksta.

Rješenje zadatka: 1. DA, 2. NZ, 3. NZ, 4. DA, 5. NE, 6. NZ

Dijalozi 39 i 40 mogu poslužiti za uvježbavanje izgovora i simuliranje. Sličan dijalog možete voditi u učionici. Ulogu

nastavnice/nastavnika može preuzeti i neko od učenika.

Gramatika:

Prezentovati futur I: potvrdni, upitni i odrični oblik.

Najprije se fokusirati na pomoćni glagol, a zatim na mjesto pomoćnog glagola u odnosu na glavni glagol u zavisnosti od strukture rečenice.

Uraditi prateća vježbanja u udžbeniku i radnoj svesci. Za uvježbavanje koristiti i dopunski materijal.

Igra: Pogodi što ću biti kad porastem

Na tabli zapisati sva zanimanja kojih učenici mogu da se šete.

Učenik/učenica A zapisuje na papiru svoje buduće zanimanje koje bira s table.

Učenik/učenica B postavlja pitanja koja moraju započeti pomoćnim glagolom: *Hoćeš li (raditi, ići, imati, biti...)?*

Učenik/učenica A odgovara samo potvrdno ili odrično: *Hoću, neću.*

Kada učenik/učenica B pogodi zanimanje učenika/učenice A, mijenjaju uloge.

Prezentacija vokabulara i razgovor: Životni pozivi

Proširuju znanja o zanimanjima povezivanjem pojmova i slika, zatim ih razvrstavaju po oblastima kojima pripadaju. Razgovaraju o nabrojanim poslovima.

Razgovor:

Razgovarati koristeći zadatke iz udžbenika o formalnom i neformalnom obrazovanju.

Nakon što povežu kurseve s ilustracijama, razgovarati o nabrojanim i drugim vidovima obuke za decu i odrasle (npr. treninzi i obuka za razne sportove: košarka,

odbojka, tenis, šah...; škola plivanja, škola plesa, kursevi za frizere, kozmetičare, pozorišna radionica, škola za decu sa posebnim obrazovnim potrebama.)

Pisanje:

Pišu o tri zanimanja iz različitih oblasti.

RJEŠENJA IZ RADNE SVESKE

1. Predsednik upravlja državom.
Zemljoradnik proizvodi zdravu hranu.
Naučnik otkriva kako stvari funkcionišu.
Rudar vadi uglj iz zemlje.
Ljekar liječi bolesti.
Pop pjevač pjeva da bi zabavio druge.
4. 2. Hoćeš li mi pomoći sutra?
3. Vratću se za dva sata.
4. Što ćeš raditi poslije podne?
5. Moja sestra će uskoro stići.
6. 1. b, 2. b, 3. a, 4. c, 5. b, 6. d, 7. c, 8. a

OMILJENI ŠKOLSKI PREDMETI

A

- a) likovna kultura
- b) muzička kultura
- c) fizičko vaspitanje

B

- a) informatika
- b) građansko vaspitanje
- c) priroda

C

- a) albanski
- b) crnogorski
- c) engleski

D

- a) matematika
- b) istorija
- c) geografija

A

- d) likovna kultura
- e) muzička kultura
- f) fizičko vaspitanje

B

- a) informatika
- b) građansko vaspitanje
- c) priroda

C

- a) albanski
- b) crnogorski
- c) engleski

D

- a) matematika
- b) istorija
- c) geografija

NASTAVNI LISTIĆ 2

**Opiši igru o kojoj najviše znaš
ili koja ti je najinteresantnija**
(zaokruži izabrani pojam).

OPIS TOKA IGRE

BROJ IGRAČA

čovječe, ne ljuti se

šah bilijar odbojka
košarka fudbal

ŠTO JE POTREBNO ZA IGRO

CILJ IGRE

1. Označi pojmove koje čuješ u pjesmi.

2. Upiši riječi koje su izostavljene.

Predivan dan

O, kakav predivan dan
kao _____, nigdje nema ni _____,
predivan dan nimalo sjetni
topim se od sunčevog _____,
I prilaziš ti osmijeh nudiš
K'o da cijeli svijet se smije
K'o smješiš se ti, _____ budiš
Osmijeh tvoj mi srce _____.

I pjeva srce, pjeva srce moje, pjevamo oboje

Tike tike tačke nema više vračke
Osmijeh tvoj je sada i moj
Tike tike tačke nema više vračke
Osmijeh tvoj je sada i moj

(Zlatna pahulja, 2012)

INTERVJU S DANIJELOM VINCEKOM

Ana je napravila intervju s Danijelom Vincekom, poznatim botaničarem i ljubiteljem prirode. Vincek je i osvajač planinskih vrhova.

Povežite Anina pitanja i Vincekove odgovore. Slovo upisati u boksu kako je započeto.

1. Ana: Zbog čega ste zavoljeli planinu? e
 2. Ana: Jesu li planine Crne Gore privlačne za planinare?
 3. Ana: Koja hrana je neophodna u planinarskom rancu?
 4. Ana: Da li je istina da planinsko cvijeće ima najživopisnije i najljepše boje?
 5. Ana: Što preporučujete početnicima u planinarenju?
 6. Ana: Imate li savjet za nas, najmlađe planinare?
- a) Vincek: Da. Planinari znaju da ne treba brati planinsko cvijeće jer će uvenuti dok stignete do kuće. Zato njegov izgled, boju i miris treba odnijeti u srcu i šećanju.
 - b) Vincek: Skoro polovina površine Crne Gore su njene planine iznad 1000 metara nadmorske visine. I po sastavu i po reljefu kao da su stvorene za planinarenje.
 - c) Vincek: Mnogo je savjeta za odlazak na planinu. Treba biti oprezan u mnogo čemu, posebno kod loženja vatre na otvorenom prostoru ili u šumi. Pri odlasku treba pažljivo ugasiti vatru vodom ili zemljom.
 - d) Vincek: Sve otpatke stavljajte u ranac i nosite sa sobom. Ostavite planinu kakvu ste je našli. Čistu!
 - e) Vincek: Ima mnogo razloga. Planina ima najbistrije izvore, najplavlja jezera, najbjelji planinski snijeg.
 - f) Vincek: Izbor hrane zavisi od naših navika i potreba organizma. Čokolada, slatkiši, suvo grožđe, orasi, lješnici su dobri jer brzo daju kalorije. Važno je imati dovoljno vode, najmanje 2,5 litara dnevno jer je organizam gubi tokom hodanja.

KAD SAM BILA MALA

Kad sam bila sasvim mala u maminom stomaku
Nisam tada ništa znala, bila sam u mraku
Mislila sam da sam jedna, jedna ali vrijedna
Ali kad sam stigla vani, ja sam bila sedma
Baka, deka, mama, _____, tata, braco i ja
Najmlađa sam tu ja bila, a to baš ne prija
2x

Iznenada dođe jedan vrlo važan dasa
Reče odmah ja sam _____, sad ti nema spasa
Kad evo ti drugog čiče, jedva vrata prođe
Ljepotice moja mila ja ti _____ dođem

Ubrzo su zatim došle ujne, _____, strine
Da sve dobro zakuvaju za koga da me udaju
Mislila sam da sam jedna, jedna ali vrijedna
Ali kad smo stigli kući...
Bilo nas je ihaaaaa

Baka, deka, mama, seka, tata, braco, striko, _____,
ujak, ujna, tetka, _____, neke žene, aoooo

(Zlatna pahulja, 2013)

KOMPJUTER

Kompjuteri su danas neodvojivi dio gotovo svakoga djeteta. Predugo šedenje za kompjuterom može ugroziti tvoje zdravlje. Zato, vodi računa o držanju tijela. Glava treba da je u liniji s vratom, leđa ispravljena, a ramena opuštена. Ako sediš duže od 45 min. dnevno ispred kompjutera, slabi ti vid i mišići, krivi se kičma. Ekran kompjutera treba da je udaljen 50 do 70 cm od tvojih očiju.

Često pravi pauze, na svakih 20 minuta. Trepći što češće! Rad na kompjuteru usporava treptanje. Umjesto dvadeset puta, trepće se svega oko sedam. Možeš na monitor zakačiti podšetnik: TREPĆI.

Rad na kompjuteru treba da ti bude dodatna aktivnost, a ne zamjena za druge aktivnosti.

1. Imaš li kompjuter?

2. Koliko vremena, dnevno, provodiš ispred kompjutera?

3. Kad je najbolje napraviti pauzu u toku rada na kompjuteru?

4. U kom položaju treba da je tijelo prilikom šedenja ispred kompjutera?

5. Koliko puta prosječno dijete trepne u minuti dok šedi ispred kompjutera?

6. Kako kompjuter negativno utiče na zdravlje djeteta?

Svijet se ljepšim čini

Željela sam kao mala
biti dio _____
sreći nije bilo kraja
sreći nije bilo kraja
Kad sam stigla do _____
Sreći nije bilo kraja
Kad sam stigla do _____

Svijet se mnogo ljepšim čini
na _____ lijepoj bini,
mlada _____ igra mladost
donosi nam svima radost
donosi nam svima radost

Oduvjek je želja meni
da budem na ovoj _____
Bit' princeza toga carstva
Bit' princeza toga carstva
Carstva pjesme i _____
Bit' princeza toga carstva
Carstva pjesme i _____

Svijet se mnogo ljepšim čini
na _____ lijepoj bini,
mlada _____ igra mladost
donosi nam svima radost
donosi nam svima radost

(Zlatna pahulja, 2012)

Koreanska bajka: „Najljepši cvijet“

Upišite A–E kojim redom treba čitati tekstove u bajci.

1. , 2. , 3. , 4. , 5. .

A

Najednom je ispred jedne kuće kralj primijetio Son Ira kako plače stojeći kraj prazne saksije. „Zašto stojiš sa praznom saksijom“, upita ga kralj.

Son Ir je, grcajući, ispričao kako je zasadio dobijeno sjeme i kako ga je njegovao, ali ono nije niklo, vjerovatno za kaznu što je jednom kradom otkinuo jabuku u tuđem voćnjaku.

B

Mali Son Ir je takođe brižljivo bdio nad sjemenom. Ali, prošlo je deset dana, pa pola mjeseca, pa i cio mjesec, ali sjeme u saksiji nikako da proklija.

„Bas čudno“, mislio je Son Ir, obuzet velikom neodumicom. Na kraju je upitao majku: „Zašto mi ne niče ovo sjeme?“

Majka mu je, takođe zbunjena, rekla: „Izvadi ga i posij u drugu saksiju“.

C

Kad je čuo takav odgovor, kralj je uzeo Son Ira na ruke, podigao ga i objavio: „Evo mog poštenog sina!“

Ljudi su podigli glas: „Zašto baš mališan sa praznom saksijom?“ Kralj je kratko objasnio: „Ljudi, sjeme koje je razdijeljeno deci bilo je prokuvano!“ Tada su svi počeli da klimaju glavom odobravajući. A deci, koja su stajala sa saksijama planuli su obrazi od stida! Svi su oni bili zasijali drugo sjeme.

D

Nekada davno živio je u nekoj zemlji jedan mudar kralj. Njegovu starost mučilo je to što nije imao dece. Zato je kralj jednom pomislio: „Izabraću najpoštenije dijete u zemlji i usvojiću ga“. Ali kako da zna koje dijete je najpoštenije? Stari kralj je i to smislio pa je naredio da se svoj deci razdijeli sjemenje najljepšega cvijeća. „Ono dijete koje iz tog sjemena odgaji najljepše cvijeće“, reče kralj, „biće mi sin ili kćer!“

Sva deca su zasijala cvijeće i polivala ga izjutra i uveče.

E

Son Ir je poslušao majku, ali sjeme opet nije nicalo. Došao je dan kada je kralj trebalo da pregleda cvijeće. Mnogo dece je izašlo na ulice u prazničkom ruhu, držeći pred sobom saksije sa cvijećem. Svako je htjelo da postane princ ili princeza. Ali, šta je ovo? Zašto kralj brzo prolazi pored dece dok posmatra cvijeće, i zašto se na njegovom licu ne primjećuje ni trunke radosti?

Pročitaj tekstove na 61. strani udžbenika i odgovori:

1. Koja emisija govori o životu jedne djevojčice?
 2. Koju zemlju Latinske Amerike su naseljavali Crnogorci?
 3. Ko je režirao film Zemlja snova?
 4. Kojim danima se emituje emisija Radni dan?
 5. U kojoj emisiji možete gledati priloge iz sporta i kulture?
 6. Koje emisije ti rado gledaš na televiziji?
-

Pročitaj tekstove na 61. strani udžbenika i odgovori:

1. Koja emisija govori o životu jedne djevojčice?
 2. Koju zemlju Latinske Amerike su naseljavali Crnogorci?
 3. Ko je režirao film Zemlja snova?
 4. Kojim danima se emituje emisija Radni dan?
 5. U kojoj emisiji možete gledati priloge iz sporta i kulture?
 6. Koje emisije ti rado gledaš na televiziji?
-

Pročitaj tekstove na 61. strani udžbenika i odgovori:

1. Koja emisija govori o životu jedne djevojčice?
 2. Koju zemlju Latinske Amerike su naseljavali Crnogorci?
 3. Ko je režirao film Zemlja snova?
 4. Kojim danima se emituje emisija Radni dan?
 5. U kojoj emisiji možete gledati priloge iz sporta i kulture?
 6. Koje emisije ti rado gledaš na televiziji?
-

Pročitaj tekstove na 61. strani udžbenika i odgovori:

1. Koja emisija govori o životu jedne djevojčice?
2. Koju zemlju Latinske Amerike su naseljavali Crnogorci?
3. Ko je režirao film Zemlja snova?
4. Kojim danima se emituje emisija Radni dan?
5. U kojoj emisiji možete gledati priloge iz sporta i kulture?
6. Koje emisije ti rado gledaš na televiziji?

Glagole u zagradama napiši u Futuru I.

1 Lea Mišel, poznata iz serije Glee, (gostovati) u popularnoj drami Sinovi anarhije. Očekuje se da (pojaviti se) u šestoj epizodi sedme sezone kao konobarica i samohrana majka Gerti.

Početak mjeseca objavljeno je da (pridružiti se) i muzičari Kortni Lov i Merilin Menson. Sedma sezona, ujedno i posljednja, (prikazivati se) od septembra.

2. Nekadašnji najbolji bokser svijeta Majk Tajson glavni je lik crtanoga filma koji (emitovati se) na Cartoon Networku.

U animiranom serijalu Misterije Majka Tajsona, on (rješavati) kriminalističke slučajeve uz pomoć duha Markers of Kvinsberi, tinejdžerke Jung Hi i pijanoga goluba. Prva epizoda (biti) prikazana na jesen.

Glagole u zagradama napiši u Futuru I.

1 Lea Mišel, poznata iz serije Glee, (gostovati) u popularnoj drami Sinovi anarhije. Očekuje se da (pojaviti se) u šestoj epizodi sedme sezone kao konobarica i samohrana majka Gerti.

Početak mjeseca objavljeno je da (pridružiti se) i muzičari Kortni Lov i Merilin Menson. Sedma sezona, ujedno i posljednja, (prikazivati se) od septembra.

2. Nekadašnji najbolji bokser svijeta Majk Tajson glavni je lik crtanoga filma koji (emitovati se) na Cartoon Networku.

U animiranom serijalu Misterije Majka Tajsona, on (rješavati) kriminalističke slučajeve uz pomoć duha Markers of Kvinsberi, tinejdžerke Jung Hi i pijanoga goluba. Prva epizoda (biti) prikazana na jesen.

TEST 1 (NAKON 5. CJELINE)

1 Pročitaj pismo. Zatim riješi zadatke A i B.

Draga Džoana,

Danas je pao prvi snijeg. Svi smo radosni. Moje odjeljenje je odlučilo da ide na skijanje u neđelju. Do Kolašina ćemo ići vozom, a zatim autobusom do Jezerina. Polazimo u šest i dvadeset ujutro, a vraćamo se u osam uveče. Vodiće nas naš razredni. On je nastavnik fizičkog. Svi će ići osim Lene. Ona za vikend ide kod bake u Danilovgrad.

Vuku je rođendan toga dana pa ćemo ga proslaviti na snijegu. Kupili smo mu košarkašku loptu. To će mu biti najdraži poklon.

Puno pozdrava,
Milena.

A. Zaokruži DA ako je tvrdnja začna ili NE ako nije tačna.

Primjer:

Danas pada kiša.

DA NE

1. Prvi snijeg je pao u neđelju.

DA NE

2. Cijelo odjeljenje će ići na skijanje.

DA NE

3. Učenici se vraćaju kući istog dana.

DA NE

4. Milenina baka živi u Danilovgradu.

DA NE

5. Učenici idu na Jezerine.

DA NE

6. Vuku je danas rođendan.

DA NE

7. Prijatelji su mu kupili loptu.

DA NE

_____ / 7 poena

B. Poveži pojmove iz stupca a sa srodnim pojmovima iz stupca b.

a

b

1. voz

a) planina

2. košarkaš

b) razredni

3. skijanje

c) baka

4. rođendan

d) autobus

5. pošeta

e) lopta

6. odjeljenje

f) poklon

_____ / 5 poena

2 Napiši odgovarajući oblik prisvojnog pridjeva.

Primjer:

Ana / brat

Anin brat.

Miloš / rođendan

Milena / skije

Đerđ / prijatelji

Emir / šestar

Nemanja / dvorište

_____ / 5 poena

3 Dopuni rečenice odgovarajućim izrazom za vrijeme.

Koristi izraze: *kiša, sunce, magla, snijeg, oblačno.*

Kad padne _____ možemo ići na skijanje.

Toliko je gusta _____. Ništa se ne vidi.

Ne možemo ići na izlet. Pada _____.

Juče je bilo _____ cijeli dan.

Volim da šetam po prirodi kad grije _____.

_____ / 5 poena

4 Odvoj riječi u rečenicama.

Primjer:

Neznamhoćulidoći.

Ne znam hoću li doći.

Jestelijeli?

Ananeučifrancuskijezik.

Jelitvojasestraneuredna?

_____ / 3 poena

5 Dopuni rečenice koristeći podatke iz tabele.

	UJAK	TETKA	STRIC	BAKA
GODINE	32	29	43	62
VISINA	1,86	1,69	1,80	1,60

Primjer:

Baka je **najstarija** (stara) od svih.

_____ je _____ (star) od tetke tri godine.

_____ je _____ (visok) od tetke,

a _____ (nizak) od ujaka.

U mojoj porodici _____ je _____ (niska),

a ujak je _____ (visok).

_____ je _____ (mlada).

_____ / 10 poena

6 Opiši jedno životno stanište.

Napiši 40-60 riječi.

Napiši:

- naziv i izgled staništa
- koje biljke i životinje žive u tom staništu.

_____ / 5 poena?

TEST 2 (NAKON 10. CJELINE)

- 1 Turistička agencija iz Podgorice ponudila je turistima odlazak u 5 država i obilazak važnih znamenitosti.

Arijana, Vladimir, Marija i Arden su izabrali različite države. Jednu državu nije niko izabrao.

Pročitaj tekstove i riješi zadatke a) i b).

1. Hrad zámak nalazi se u Bratislavi, glavnom gradu Slovačke, na platou 82 metra iznad Dunava. Dvorac je od kamena sagrađen u 10. vijeku.
2. Most Vasco de Gama na rijeci Tejo u Lisabonu u Portugaliji je najduži most u Evropi i osmi u svijetu, s ukupnom dužinom 17,2 km.
3. Akropolj je stjenovito brdo u Grčkoj visine oko 150 metara. Na vrhu Akropolja nalazi se Partenon, hram posvećen grčkoj boginji Atini. Sagrađen je u 5. vijeku prije nove ere.
4. Koloseum, koji se u početku zvao „Flavijev amfiteatar“ nalazi se u glavnom gradu Italije, Rimu. U Koloseumu su se održavale borbe gladijatora koje je moglo da prati 50000 gledalaca. Gradnja Koloseuma započela je 72. godine za vrijeme cara Vespazijana i trajala oko deset godina.
5. Karlov most na Vltavi nalazi se u Češkoj. To je najstariji praški most. Dug je 516 m, a širok 10 m. Gradnju je započeo Karlo IV 1357, a most je završen 1402. godine.

A. Za svakog turistu napiši u koju državu će ići.

1. Arijana voli stare zgrade. Želi da posjeti neki dvorac ili tvrđavu.

Zemlja u koju će ići zove se

2. Vladimir, student građevine, želi da vidi neki stari most, ali ne previše dugačak.

Zemlja u koju će ići zove se

3. Marija želi da posjeti najstariju od predloženih građevina.

Zemlja u koju će ići zove se

- 4 Arden voli sportske igre, ali i borbe, naročito one iz davnih vremena.

Zemlja u koju će ići zove se

5. Upiši naziv zemlje koju neće posjetiti.

_____ / 5 poena?

B. Što predstavljaju brojevi iz tekstova:

1. 72

2. 17,2

3. 50000

4. 1357

_____ / 4 poena?

2 Napravi što više riječi dodavanjem nastavka na riječ PUT.

1. PUT

(mali put)

2. PUT

(osoba koja putuje)

3. PUT

(plaća se za korišćenje puta)

4. PUT

(automobil)

_____ / 4 poena?

3 U tekstu pronađi upravni govor i upiši znake navoda i izvoda đe je potrebno.

Već nekoliko dana treniram odbojku u klubu Morača, ponosno nam je pričala Sara. I mene je nagovorila, smješka se Ana. Sada imamo još više vremena za druženje zadovoljno viču uglas.

_____ / 3 poena?

4 Upiši odgovarajući oblik glagola u zagradama.

Prošle nedelje Ana i Marko

(ići) u Kotor.

Violeta svako ljeto

(provoditi) u Sutomoru.

Juče

(biti) sunčan dan.

Kad završim osnovnu školu

(upisati) muzičku školu ili gimnaziju.

Marko,

mi

(pomoći) šutra da

napišem domaći iz matematike?

_____ / 5 poena?

TEST 2 (NAKON 10. ČJELINE)

5 Napiši drugu/ drugarici razglednicu.

Upiši:

- ime primaoca i adresu
- odgovarajuće pozdrave
- tekst razglednice o mjestu u kojem ljetuješ

_____ / 5 poena?

RJEŠENJA NASTAVNIH LISTIĆA I TESTOVA

RJEŠENJA NASTAVNIH LISTIĆA

Nastavni listići 1, 2 i 6 otvorenog su tipa.

NASTAVNI LISTIĆ 3

1. prvi i četvrti simbol
2. ljetnji, oblačka, sunčevog, proljeće, grije

NASTAVNI LISTIĆ 4

1. e, 2. b, 3. f, 4. a, 5. c, 6. d

NASTAVNI LISTIĆ 5

seka, ujak, striko, tetke, strina, teča

NASTAVNI LISTIĆ 7

festivala, Rožaja × 2, rožajskoj, pjesma, sceni, drugarstva × 2, rožajskoj, pjesma

NASTAVNI LISTIĆ 8

d, 2. b, 3. e, 4. a, 5. c

NASTAVNI LISTIĆ 9

1. Film „Zemlja snova“
2. Argentinu
3. Džejms Macner
4. Od ponedjeljka do petka
5. Radio budilnik – Jutarnji program
6. Pitanje otvorenog tipa.

NASTAVNI LISTIĆ 10

1. gostovaće, će se pojaviti, će se pridružiti, prikazivaće se
2. će se emitovati, će rješavati, će biti

RJEŠENJA TESTOVA

TEST 1

1. A. NE, NE, DA, DA, DA, NE, DA
B. d, e, a, f, c, b
2. 1. Milošev rođendan, 2. Milenine skije, 3. Đerđevi prijatelji, 4. Emirov šestar, 5. Nemanjino dvorište.
3. snijeg, magla, kiša, oblačno, sunce
4. 1. Jeste li jeli? 2. Ana ne uči francuski.
3. Je li tvoja sestra neuredna?
5. 1. Ujak / stariji. 2. Stric / viši / niži. 3. baka / najniža / najviši. 4. Tetka / najmlađa.

TEST 2

1. a. Slovačka, Češka, Grčka, Italija, Portugalija.
b. Priznati sva ispravna rješenja.
 1. godina (kad je započela gradnja Koloseuma).
 2. kilometara/km (dužina mosta Vasko de Gama)
 3. gledalaca (moglo je da prati borbe gladijatora)
 4. godina (kad je započela gradnja Karlovog mosta)
2. putić/puteljak, putnik, putarina, putnički.
3. „Već nekoliko dana treniram odbojku u klubu Morača“, ponosno nam je pričala Sara. „I mene je nagovorila“, smješka se Anja. „Sada imamo još više vremena za druženje“, zadovoljno viču uglas.
4. išli su / su išli, 2. provodi, 3. je bio, 4. upisaću, 5. hoćeš li / pomoći.

1. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987) *Osnove opće i razvojne psihologije, Psihologija odgoja i obrazovanja II*, drugo izdanje, Zagreb: Školska knjiga.
2. Bogojević, D. (ed.) (2006) *Informator o devetogodišnjoj osnovnoj školi*, Podgorica: Zavod za školstvo.
3. Bogojević, D. (ed.) (2005) *Predmetni programi za osnovne škole*, Podgorica: Zavod za školstvo
4. Bogojević, D. (ed.) (2003) *Zajednički evropski okvir: učenje, nastava, ocjenjivanje*. Prevod sa francuskog: Bogojević D. i dr., Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke.
5. Čirgić, A., Silić, J., Pranjkić, I.: *Gramatika crnogorskoga jezika*, Ministarstvo prosvjete i nauke, Podgorica, 2010.
6. Damjanović, R. (2005) *Leksikon pedagoško-psiholoških pojmova i izraza*, Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
7. Dimitrijević, N. (1996) *Metod u početnoj nastavi stranih jezika*. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije.
8. Harmer, J. (1998) *How to Teach English*, Harlow, Essex: Longman.
9. Harmer, J. (1991) *The Practice of English Language Teaching*, London: Longman Group.
10. Ivić, I. i dr. (2001) *Aktivno učenje: Priručnik za primenu metoda aktivnog učenja/ nastave*, Institut za psihologiju, Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije i Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore, Beograd: Publikum.
11. Jaćimović, Ž. (ed.) (2006) *Eksterna provjera znanja, Informator za nastavnike*, Podgorica: Ispitni centar.
12. Kobola, A. (1977) *Unapređivanje čitanja u osnovnoj školi*, Zagreb: Školska knjiga.
13. Lakić, I. (2011) *Diskurs, mediji, rat*, Podgorica: Univerzitet Crne Gore, Institut za strane jezike
14. Lalović, Z. (2009) *Metode nastave/učenja u školi*, Naša škola, Podgorica: Zavod za školstvo.
15. Larsen-Freeman, D. (2000) *Techniques and Principles in Language Teaching*, Oxford: Oxford University Press, 2nd ed.
16. *Pravopis crnogorskog jezika* (2010), Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore.
17. *Predmetni program Crnogorski jezik kao nematernalni – Osnovne škole* (2011), Zavod za školstvo, Podgorica
18. Radomirović, V. (2003) *Psihologija*, Novi Pazar: Univerzitet u Novom Pazaru.
19. Scrivener, J. (1994) *Learning Teaching, Macmillan Heinemann ELT*, Oxford: Macmillan Publishers.
20. Vukmanović-Tabaš, L. (2011) *Crna Gora moja postojbina - Crnogorski jezik*; Podgorica: Centar za iseljenike Crne Gore

SADRŽAJ

Uvod	3
Opšta uputstva	5
Dijalozi: slušaj i čitaj	5
Pisanje	6
Govor	6
Igre	7
Radna sveska i nastavni listići	7
Uvodno poglavlje – Upoznavanje	8
Školske radosti	9
Slobodno vrijeme	12
Vrijeme	14
Biljni i životinjski svijet	16
Srećan praznik	18
U javnom prevozu	20
Crna Gora	21
U gostima	24
Komunikacija nekad i sad	26
Obrazovanje i životni poziv	28
Nastavni listići	30
Test 1 (nakon 5 cjeline)	40
Test 2 (nakon 10 cjeline)	43
Rješenja nastavnih listića i testova	46
Literatura	47